BOCKEN
2014

MEDLEMSBLAD FÖR KUNGL. HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING

BOCKEN

Årgång 74

Ansvarig utgivare och redaktör
Knut Björkenstam
Birger Jarlsgatan 102 A, 1 tr.
114 20 Stockholm
Telefon: 08-15 69 34

Kamratföreningens sekreterare
Hans Beminge
Sparbiten 2
806 48 Gävle
Telefon: 026-16 74 17

Kamratföreningens kassör
Rune Westergren
Fabriksgatan 8
806 45 Gävle
Telefon: 070-594 00 29

Kamratföreningens plusgiro
13 73 32-3

I 14 S plusgiro
25 86 42-8

Medlemsavgifter för år 2015
Kamratföreningen 150:–, ständigt medlemskap 2.250:–,
familjemedlemskap 75:–
I 14 S 100:–

Hemsida Kamratföreningen
www.i14.se

Hemsida I 14 S
www.i14s.se

* * *

JAG MINNS MITT I 14

Härmed uppmanas alla och envar, som har personliga minnen från tiden vid Hälsinge regemente, dess två brigader och övriga krigsförband, att skriva och berätta. Gärna med några bilder. Allt är av intresse, även mycket korta berättelser. Sänd in din berättelse före den 1 maj 2015. *Redaktören*

ISSN 0347-299X

INNEHÅLLSFÖRTECKNING Sidan

Förord 4

Kamratföreningens ordförande har ordet 5

Information från Gävleborgsgruppen 7
av överstelöjtnant Raymond Iller

1814 – 1914 – 2014 9
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

Allmogemålare vid Hälsinge regemente 18
av överstelöjtnant Lars Ringqvist

Hälsingar på tågresa ..., Leverans av elektrisk ström 23
av fanjunkare Claes Bengtsson

Regementets nykterhetsförbund 25
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

En truppofficer minns – Del 2 29
av kapten Tore Sörquist, berättat för Bo Tangfelt

En reservofficer blickar tillbaka 37
av senior editor, kapten i reserven Omar Magnergård

Ur Rikstelefonkatalogen 1926 40
av fanjunkare Claes Bengtsson

Vardagslivet för en militär observatör i FN-tjänst 41
av major Folke Alnevik

Sagt och tänkt 46
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

Regementets pressalster II 47
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

SUOS – Återförening och återblickar 55
av byråchef, major Olle Larsson

Stöd till utlandsveteraner och anhöriga 57
av andre vice ordförande i SMKR Bertil Andreasson

Veterandagen 2014 60
av överstelöjtnant Knut Björkenstam

Årsmötet 2014 62
av major Hans Beminge

Höstresan 2014 – Daldans 65
av major Hans Beminge

Kamratföreningens verksamhet 2013 68

I 14 S verksamhet 2013 71

Medlemmar som avlidit 2012 - 2014 74

FÖRORD

Så är det dags för mig att för adertonde gången skriva ett förord. Det är inte lätt att hitta den rätta anslagstonen. Så har det alltid varit och så är det jämväl i år. Få se hur det blir denna gång.

Vissa årtal har en förmåga att få mig och säkerligen även andra att tänka bakåt i tiden. Så förhåller det sig med 2014. Det är i år 200 år sedan Sverige utkämpade sitt *senaste* krig. Det är 100 år sedan det stora kriget, sedermera benämnt det första världskriget, bröt ut. Det finns anledning att erinra härom i årets skrift, något som också framgår av innehållsförteckningen. Det är också 90 år sedan regementet högtidlighöll sitt 300-årsjubileum. Om jag ser något framåt så fyller Soldatkyrkan 100 år 2016 och det är tio år fram till vad som skulle kunnat bli regementets 400-årsjubileum. Även detta berörs i årsskriften.

I mitt förord i Bocken 1994-1996 skrev jag bland annat att min strävan skulle vara att blanda gammalt med nytt. Det gällde att så långt som möjligt bibehålla den från början gjorda indelningen. Den väsentliga skillnaden kom av naturliga skäl att bli bortfallet av bidrag från kompanierna i samband med regementets nedläggning.

Många kamratföreningsskrifter ges ut helt i färg. Jag har inför årets skrift fått styrelsens tillstånd att ge ut årsskriften i färg för så vitt antalet illustrationer i färg står i proportion till merkostnaden. Resultatet vet jag i skrivande stund inte (våren 2014). Jag hoppas det går i lås och att många medlemmar skänker ett extra penningbidrag till föreningen för att även i fortsättningen ha möjligheten att göra *Bocken* till en färgstark (!) årsskrift.

Slutar så med ett tack till alla som på ett eller annat sätt bidragit till att det även i år funnits material nog för att ge ut *Bocken*. Till alla Er som ännu inte fattat pennan skickar jag en uppmaning. Töva inte! Eller som Gästrikebrigadens "stridsrop" löd ***Gör det nu!***

Knut Björkenstam
Redaktör

"Värjan måste göra det bästa ty den skämtar intet".
Karl XII

KAMRATFÖRENINGENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

När jag skriver dessa rader befinner vi oss i början av september, och det är först tre månader senare *Bocken* når sina läsare. Med hänsyn till tid för tryckning måste det vara så. Mycket hinner hända under tiden. Då finns ofta svar på frågor och funderingar, som jag uttrycker här.

Flera gånger har det funnits en försvarsproposition men försvarsbeslutet har fattats först i december. Nu stundar ett val. Opinionsundersökningarna avlöser varandra, men när detta läses har vi ett slutgiltigt valresultat. Jag tycker det är glädjande att i år finns försvarsfrågan med på agendan. Så sent som förra året skrev jag på denna plats att försvaret med hänsyn till de ekonomiska ramarna med mera kanske måste minska personalen med upp till 2000 personer enligt Högkvarterets beräkningar. Sedan dess har den säkerhetspolitiska bilden förändrats. Rysslands agerande mot Ukraina har orsakat en spänd situation i vår del av världen, och nu talar många för att försvaret av vårt land borde stärkas. Några beslut i den riktningen har också redan tagits.

De politiker, som vill stärka försvaret, har nu också stöd hos en betydande del av befolkningen. Enligt en nyligen genomförd undersökning vill mer än 60 % av de tillfrågade att försvaret skall tilldelas större resurser. Även bland sympatisörerna hos de partier, som trots det försämrade läget vill minska på försvaret, vill många stärka vår försvarsförmåga. I samma undersökning vill cirka 40 % av de tillfrågade återinföra den allmänna värnplikten. Det senare är knappast en realistisk tanke, men det är positivt att så många intresserar sig för vår försvarsförmåga och att de flesta anser att nu måste vi göra något.

De var många som inför försvarsbesluten i slutet av 90-talet och början på 2000-talet (de så kallade "stålbaden") varnade för att sätta alltför stor tilltro till den avspänning som utan tvivel rådde just då. Det har nu visat sig vara en befogad varning. Samtidigt påpekade dessa att det går snabbt att skära ner, men det tar lång tid att återta den förlorade förmågan. Vi har all anledning att med intresse följa hur vår folkvalda ledning oavsett vilka det är kommer att se på vårt försvar i framtiden.

Ser vi till vår förening kan vi till en början notera att medlemsantalet ligger stadigt runt cirka 370. Under mina snart 16 år som ordförande har vi legat på den nivån. Målet 400 medlemmar ter sig i det perspektivet nästan för svårt att nå. Men vi skall inte ge upp, så återigen: Berätta för Dina vänner och bekanta om vår förening och vår verksamhet, så kanske intresset väcks för att de också skall få del av våra sammankomster. Vi skall också vara glada över att så många medlemmar finner nöje i våra träffar och att deltagarantalet därför blir mycket högt.

Årsmötet 2014 var som vanligt välbesökt. Vi hade förmånen av att ha försvarsutskottets ordförande Peter Hultqvist som högtidstalare. Han höll en intressant och uppskattad betraktelse över vårt försvar idag och i framtiden.

Vi hade gärna återgett hans tal i denna skrift, men Peter Hultqvist talade fritt ur hjärtat och utan manus. Efter kamratlunchen följde studiebesök i Gävle hamn under ledning av hamndirektören Fredrik Svanbom. Det krävdes två bussar för att alla intresserade skulle få plats. Ett stort tack riktar vi till både Peter Hultqvist och till Fredrik Svanbom för deras vilja att ställa upp för vår förening. Boka redan lördagen den 14 mars för nästa årsmöte och kom gärna med förslag till spännande studiebesök i Gävleområdet.

Efter att arrangörskapet för höstresan de senaste tre åren legat på vår förening, var det nu dalkarlarnas tur. Efter förra höstens resa till bland annat F 15 Flygmuseum fanns det en förhoppning om att kamratföreningen i Söderhamn åter skulle delta i vår gemenskap, men så blev nu tyvärr inte fallet. Och återigen beklagar vi att inte ekonomin tillåter I 14 S och Tisdagsklubben att deltaga. Vår medlem Anders Myrman var för tredje året i följd vår chaufför och hans medverkan gör att våra kostnader för resan starkt reduceras. Vi är skyldiga honom ett stort tack. Bussen var välfylld och efter ankomst serverades kaffe med smörgås på Dalregementets vackra officersmäss. På riksskidstadion på Lugnet informerades vi om kommande VM i skidor nästa år och de stora satsningar som gjorts inför detsamma. Carl Larssongården och Stora Hyttnäs i Sundborn stod därefter på programmet. Kunniga guider gjorde besöken minnesvärda. En härlig lunch på Stiftsgården i Rättvik vid Siljans strand och en stunds fri promenad i det vackra vädret avslutade dagen. Meningen var att vi också skulle ha besökt Tällberg, men klockan var långt liden så den programpunkten utgick.

Som framgått har det gångna året förflutit enligt "gängse rutiner". Våra sammankomster är desamma som tidigare år även om innehållet varierar. Så länge våra medlemmar uppskattar våra arrangemang fortsätter vi, men det är angeläget att framhålla, att vi alltid är öppna för nya idéer från medlemmarna.

Avslutningsvis vill jag på styrelsens vägnar uttrycka vår glädje över att även i år kunna överlämna årsskriften *Bocken* till våra medlemmar. Vi vet att den är uppskattad och läses med stort intresse. Som vanligt är det Knut och Agneta Björkenstam som genom sitt hängivna arbete ger oss en fin upplevelse. Sedvanligt stort och hjärtligt tack riktas till dem båda.

Liksom årsskriften *Bocken* får vår hemsida många uppskattande kommentarer. Sidan är i ständig förändring och det arbete som vår webbredaktör Olle Larsson lägger ner är värd vår beundran.

Styrelsen riktar också ett tack till alla Er som genom Ert medlemskap, genom frivilliga gåvor eller på annat sätt bidragit till ett fint år med Kungl. Hälsinge regementes kamratförening.

Rolf Dahlström
Ordförande

INFORMATION FRÅN GÄVLEBORGSGRUPPEN

av Raymond Iller

Hej! Chefen på KUNGSBÄCK anropar!

Gävleborgsgruppen har under året säkerställt 18. hemvärnsbataljonens verksamhet på ett bra sätt. Årets utbud av verksamhet har i huvudsak följt de förutvarande åren med krigsförbandsövning (KFÖ), särskild övning för förband (SÖF), ledningsträningsövning (LTÖ) och kompletterande utbildning (KU).

Som den uppmärksamme läsaren konstaterar så saknas det i år den grundläggande militära utbildningen (GMU) vid Gävleborgsgruppen. Anledningen till detta stod att finna i högre chefs beslut när GMU-platserna fördelades över riket och den här gången var vi inte med bland de utvalda. Behovet kvarstår när det gäller personalförsörjningen för våra förband och förhoppningsvis så är vi tillbaka med en ny GMU under 2015.

Tidigt på året så genomförde vi årets ledningsträningsövning i Enköping. En bra övning där bataljonsstaber ur Hemvärnet samlas och genomför stabsspel i sin rätta ram – militärregionen. Här fick vi träna stabens förmågor när det gäller planläggning och lösande av uppgifter. En intressant detalj var att vår bataljon fick genomföra övningen tillsammans med Militärregion (MR) Väst och inte vår egen MR Mitt. Med många rollspelare på plats så levandegjordes scenario och övningsförutsättningar på ett bra sätt.

Årets KFÖ genomfördes enligt plan som en förbandsövning där det även detta år var system och funktioner som stod i centrum. Detta gjorde vi inom ramen för ytövervakning där bataljonen var utgångsgrupperad i och omkring Gävle. Under övningen såg vi för första gången båtplutonen uppträda med tretungad flagga i aktern då man löser uppgifter i bataljonsramen. En annan nyhet för året var invigningen/uppstarten av ledning från bataljonens fasta stabsplats. Här finns fortsatt en del arbete att göra innan den når full kapacitet. Övningen blev mycket lyckad och avslutades med en bataljonsuppställning i Regementsparken. I strålande försommarväder genomfördes ceremonin till tonerna av musikkåren och ännu en gång fördes regementets stolta fana framför truppen.

Mellan dessa två stora övningsverksamheter har förbanden och organisationerna i vanlig ordning genomfört ett stort antal egna övningstillfällen. Dessa går in under benämningen KU. KU är övningar som syftar till att höja individers kompetenser och som genomförs av förbanden själva med sina egna instruktörer. KU-verksamheten och dess instruktörer kvalitetssäkras av utbildningsgruppen innan den genomförs.

Höstens kommande övningar för våra insatskompanier kommer att genomföras med en för året ny uppdelning. Vi kommer att genomföra årets

övningar funktionsinriktade. Det innebär att vi skapar en (1) övning för våra specialister och en annan för våra hemvärnsplutoner, oavsett vilket kompani de tillhör. På detta sätt kommer vi att kunna optimera våra utbildningsresurser vid de båda olika utbildningstillfällena. Det vanliga har annars varit att vi vid ett och samma tillfälle har övat alla funktioner inom ett och samma kompani.

Gävleborgsbataljonen har som tidigare nämnts sett en ny enhet ta form: båtplutonen. Uppgiften för plutonen är i huvudsak transport och ytövervakning. I och med detta så har bataljonen enheter för lösande av uppgifter såväl på marken, i luften som till sjöss.

Det var några rader om Gävleborgsbataljonen.

När det gäller själva utbildningsgruppen så har vi i vår nya organisation mött såväl bataljonens behov som högre chefs krav på ett bra sätt. Vår valda metod är att fördela verksamheten på olika projekt med resurser och ansvar. Detta kompletteras sedan med ett gränsöverskridande arbetssätt där resultatet står i fokus.

Enheten håller sig väl framme i Försvarsmakten (FM) med ett gott renommé och en välutbildad/vältränad bataljon. Förutom vårt dagliga jobb med stödet till bataljonen så deltar vi även i FM arbetsgrupp rekrytering och i Rikshemvärnschefens styrgrupp för värdering/validering av våra förband. Sedan så får vi också vår beskärda del av övriga arbeten av såväl Chefen Livgardet som Rikshemvärnschefen.

Med försvarsberedningens i maj levererade rapport som bland annat pekade på behovet av fortsatt utveckling av Hemvärnets förmågor så ser vi fram emot försvarsbeslutet 2015. Vi kan fortsätta att leverera bra verksamhet från en av FM mest kostnadseffektiva utbildningsgrupper. Vi är stolta över det vi gör och att få möta frivilligheten i vårt län är lika stort varje gång.

FÖRSVARSMAKTEN I GÄVLEBORG

Övlt Raymond Iller
Chef
Gävleborgsgruppen
Livgardet
tfn 010-823 69 10
mob 070-402 76 73
mail raymond.iller@mil.se

1814 – 1914 – 2014

av Knut Björkenstam

I detta nummer av Bocken kan det vara lämpligt att kortfattat ta upp vad som hände för två- respektive etthundra år sedan och hur händelserna kom att beröra vårt regemente. Vad gäller år 2014 finns det anledning att se såväl bakåt som framåt. Låt mig ta allt från början.

1814

År 1814 utkämpade Sverige sitt senaste krig. För vårt regementes vidkommande kom det att bli dess sista, enär regementet till sin huvuddel lades ner 1994, slutgiltigt i november 1997. I tidigare årgångar av Bocken har jag, då jag skildrat bakgrunden till regementsfanans segernamn, använt kaptenen Herman Sundbergs lilla skrift *Kungl. Hälsinge regementes krigshistoria i kort sammandrag*, tryckt på Serranders tryckeri i Gävle 1912 till ett styckepris à 50 öre. Jag avser göra så även här vid skildringen av kriget mot Norge 1814. Den ursprungliga stavningen har jag bibehållit.

"Sedan regementet under åren 1812 och 1813 deltagit i Göta-kanalarbete, ingick det sommaren 1814 i den armé, som under kronprinsen Carl Johans befäl bröt in i Norge för att tvinga detta land till underkastelse af Kielfredens bestämmelser. Enligt dessa skulle nämligen Norge afträdas till Sverige såsom ersättning för det förlorade Finland.

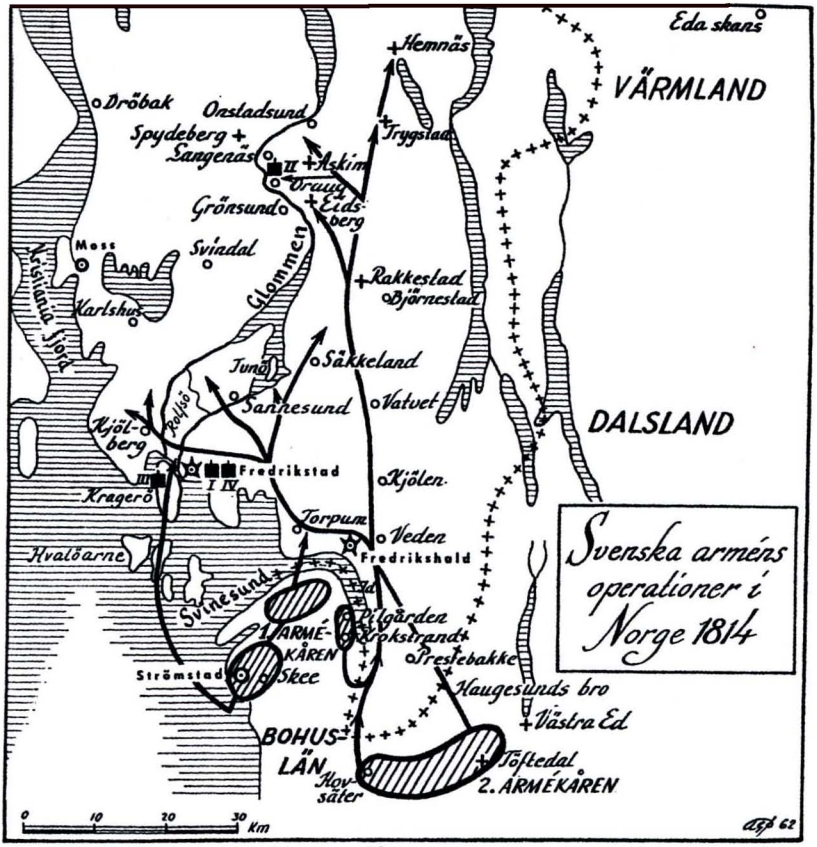
Regementet, som stod under befäl af öfverstelöjtnanten von Post, var indeladt i tre bataljoner och tillhörde 9. brigaden af V. fördelningen. Efter öfvergången af Tistedalselfven ingick en af dess bataljoner i den belägringskår, som inneslöt Fredrikstens fästning och samma bataljon tillhörde derpå den kolonn, som under generallöjtnanten von Vegesacks befäl gick norrut mot Rakkestad.

Återstoden af regementet återfinna vi i den rakt på Kristiania framryckande hufvudstyrkan, och någon märkligare krigshändelse är ej härifrån att anteckna.

Det omsorgsfullt planlagda och väl utförda fälttåget slutade, sedan de svenska kolonnerna öfverskridit Glommen och vägen till Kristiania låg öppen, med att Norge genom konventionen i Moss samma år bekräftade föreningen med Sverige."

Detta är det sista avsnittet i Herman Sundbergs lilla skrift. Den slutar dock med några ytterligare mer allmänt hållna stycken, som jag inte kan undanhålla läsarna från att ta del av.

*

Skiss ur "Kungl. Hälsinge regementes historia", Gävle 1968. Jägarbataljonen var tillfälligt organiserad under befäl av en av finska krigets hjältar, överstelöjtnant Johan Jakob Burman.

"Och härmed är raden af de krigståg slut, i hvilka Hälsinge regemente deltagit.

Vi hafva sett svenska härar kämpa rundtomkring i Europa och ej sällan har regementet dervid varit främst i elden.

Ofta ha dess ärorika fanor fört det till seger, och på dessa återfinnas äfven vår krigshistorias vackraste segernamn.

Det kännetecknande för hälsingesoldaten har varit hans seghet och uthållighet, hans förmåga att uthärda strapatser och umbäranden samt hans på slagfältet visade okufliga stridslust och begär att gå fienden inpå lifvet.

I sin trohet mot konung och fädernesland svek han aldrig, ej ens inför döden.

Ett regemente med sådana traditioner skall och veta, då det ännu en gång gäller Sveriges väl och ve, att i hängifven pliktuppfyllelse, oförskräckt mod och uthållighet visa sig värdigt hjältarna från Warschau och Liesna".

Huruvida Kungl. Hälsinge regemente skulle komma kunna att motsvara de här angivna förhoppningarna lär vi aldrig få veta. Etthundraåttio år senare gick regementet in i historiens skuggvärld.

Regementets återkomst till hembygden den 15 december 1814 efter fälttåget i Norge. På hästen i mitten överstelöjtnant Johan Jakob Burman. På den andra hästen adjutanten löjtnant Gripenberg. - Tavla målad av fanjunkaren vid regementet Fredrik Winblad von Walter (1857-1950).

1914

År 1914, ett år som med blodskrift etsat sig in i historien, det år då det första världskriget bröt ut, det år då sommaren var hetare än någonsin, skogsbränderna rasade och solen förmörkades. Det var som om krigsguden Mars ej endast tagit befälet över människorna utan även över natur, väder och vind.

Hur upplevde man då på Hälsingarna sommaren 1914? Det skall jag försöka skildra i det kommande, taget med delar ur en artikel, som jag redan 1964/1965 skrev i Bocken. Så varför uppfinna hjulet på nytt?

Tjänsten gick som vanligt. Man utbildade rekryter, repetitionsövningar var planlagda att börja den 1 september, befäl av alla grader hade semester eller skulle just till att börja den, musikkåren förnöjde gävleborna med sprittande toner i Rådhusesplanaden, i koloniträdgårdarna på Söder och i Regementsparken. Regementschefen överste Fock hade den 29 juni fyllt 60 år och bland annat firats med stor galamiddag på officersmässen enligt referat i Gävlepressen.

Under juli månad utsågs biträdande skjutinstruktörer för verksamhet vid Gävle Högre Allmänna Läroverk. Som sådana beordrades några distinktionskorpraler från regementet.

I början av samma månad ägde landstormsövningar rum i Söderhamn. En reservbefälsskola från Hälsinge regemente deltog. Under ledning av kapten Svensson hade man marscherat dit. I samband med nämnda övning anordnades också ett så kallat kulsprutelotteri om 1200 lotter à en krona. Behållningen skulle gå till inköp av kulsprutor, ett för den tiden inte ovanligt sätt att lösa materielfrågan, då statsmakternas anslag, enligt vad som ansågs, inte var tillräckligt.

Sommaren var varm, ja, så varm, att man den 14 juli i en ortsavisa kunde läsa följande: *INGEN EXERCIS I MIDDAGSHETTAN – Med anledning af den nu rådande starka värmen har dagordningen vid Helsinge regemente ändrats så, att under den varmaste tiden af dagen, mellan kl 11 – 5, inga öfningar förekomma. I stället går reveljen redan kl 3.45 f. m. och öfningarna pågå till kl 8 e. m.*

Den starka hettan var en bidragande orsak till många skogsbränder inom vårt län. Soldater och befäl från regementet skickades ofta ut för att deltaga i släckningsarbetet. Ett varierande antal kompanier låg ständigt som skogsbrandberedskap. Dagarna kring den 22 juli härjade den röde hanen i Norrala och Enånger. Sju kompanier från Hälsingarna var då bokstavligt talat i elden. I Norrlandsposten kunde man läsa ... *att manskapet haft det mycket svårt. Hettan är olidlig och ett och annat svimningsanfall har inträffat. Manskapet har slitit mycket ondt, emedan ej på hela tiderna kläderna fått tagas af. Inga tält hur kunnat upprättas, utan vaktmanskapet har fått sofva på bara marken i skogen rundt om eldhärden. Men trots allt har dock gossarna redt sig bra och inga svårare sjukdomsfall har inträffat.*

Den 1 augusti ljöd stormklockornas dova klang över hela vårt land. Så ock i våra nejder där de kallade hälsingekrigare under Bockens baner. Redan den 30 juli hade emellertid order givits om att 13. kompaniet skulle organiseras. Det tillhörde de så kallade skyddstrupperna (str). Varje infanteriregemente uppsatte två stycken strkompanier, nr 13 och 14. Så även vårt regemente där de ingick i XI. och XII. bataljonerna i VI. fördelningen. Chef för 13. kompaniet var löjtnant Lundvik och truppen bestod av inneliggande styrka. Kompaniet skulle transporteras till Övre Norrland. Regementschefen talade till styrkan innan den samma dag begav sig till järnvägsstationen, marscherande genom staden, avvinkad och begråten av anhöriga. Det var nog gävlebornas första mer påtagliga kontakt med de krigiska tidender, som skulle stunda.

Från den 3 augusti omorganiserades rekrytkompanierna på regementet. 1. – 6. kompanierna bildade ett övningskompani (1.) under kapten Svensson och 7. – 12. bildade 2. kompaniet under kapten Huldt. Repetitionsövningarna tog sin början redan den 7 augusti, en månad tidigare än planerat.

Efter endast ett par dagar uppställdes ytterligare förband tillhörande str: 14. kompaniet med löjtnant Masreliez som chef och XII. kombinerade infanteribataljonsstaben, som hade kapten Swedlund (pappa till en blivande ÖB) som chef. Denna bataljon kom så småningom till Sundsvall.

Str var de första förband, som kunde ställa upp i enhetlig uniform, den fältgrå m/10 med karolinerhatt. Annars uppträdde befäl och trupp i en mycket brokig blandning av uniformspersedlar. Det dröjde ej länge förrän det rapporterades, att m/10 inte tålde fältlivets strapatser. Efter knappt fyra månader var alla hattar defekta och tyget fläckigt och tunnslitet. Trots detta fanns de trekantiga hattarna kvar ända fram till världskrig nummer två. Då utgavs instruktion om tillverkning av *inläggssula av hattfilt till hatt m/10.*

Vid organiseringen, man talade inte om mobilisering, inställde sig männen på kaserngården vid Kungsbäck för att utrustas. De flesta, som infann sig den 2 augusti, var de som tillhörde landstormen (lst). Deras utrustning bestod i bästa fall av trekantig hatt, armbindel, livrem och gevär. Vissa erhöll även kappa, något som betraktades med avundsamma blickar av dem, som inte fick denna favör. Inkvarteringen var av enklaste slag: lite halm på golvet i en skolsal eller annan allmän lokal.

De flesta lstmän kunde enbart använda det gamla remingtongeväret, varför de snarast sattes på utbildning med mausergeväret. I Norrlandsposten den 8 augusti kunde följande läsas: *SKJUTÖFNINGAR FÖR LANDSTORMSMÄN – Vi fästa hrr landstormsmäns synnerliga uppmärksamhet på ett upprop i dagens tidning angående målskjutningsöfningar på Rödjningen. Det går ej an, att landstormsmännen inställa sig och ej ens ha en aning om mausergevärets konstruktion. Ut därför till Rödjningen.*

Det var inte enbart lstförband, som skulle utrustas. Även andra förband inkallades. Sålunda infann sig den 10 augusti vissa årsklasser ur beväringens

andra uppbåd. Samlingen skedde på Brynäs folkskola. För att kunna förse de ständigt utökade kadrarna med riktig utrustning krävdes en massa hantverkare. Regementets egna räckte inte till. Inte heller räckte persedlarna till alla. Det berättas om en soldat, som inte fick någon gasmask – hur skulle han bete sig? Svaret löd: "Gå fram till den förste som stupar. Han har säkert en. Tag den!" Så var det problemet löst.

Landstormen grupperades i Gävletrakten med bland annat ett kompani vid Engesberg med mindre del i Bönan och ett kompani i Sikvik. Huvuddelen av detachementen grupperades i Gysinge och Storvik. Velocipedavdelningen utgjorde en rörlig reserv!

Från Riksgränsen i norr till Skutskär i söder var förband ur regementet grupperade i avlösningar fram till början av år 1919. Sålunda låg kapten Swedlunds bataljon en tid i Haparanda, del ur 13. kompaniet i Luleå. Detta kompani låg för övrigt så gott som hela kriget i Norrbotten. XII. bataljonen och 14. kompaniet drogs så småningom ner till Gävleområdet och bestred järnvägsbevakning inom hela Gävleborgs län.

Den neutralitetsvakt, som regementet bestred under första världskriget, kan ej jämföras med den under det andra. Då var det helt andra volymer och uppgifter som kom att gälla.

Så gick sommaren 1914 mot sitt slut och den kalla, blåsiga hösten gjorde sitt intåg. Mörkret sänkte sig över ett blödande Europa och som ett järtecken från skyn kom den totala solförmörkelsen med blixt och dunder från horisonten i söder.

2014

Även innevarande år föranleder en viss tillbakablick utöver 1814 och 1914 men jämväl en blick framåt i tiden.

För 90 år sedan högtidlighöll regementet på Kungsbäck sitt 300-årsjubileum i närvaro av Konungen. Jubileet grundar sig på att 1624 officiellt räknas som det år regementet sattes upp. Dock fanns det föregångare som gör att regementet kan räkna sina anor tillbaka till mitten av 1500-talet. Drottningen var på grund av ohälsa förhindrad att närvara. För deras majestäters räkning hade regementets snickare tillverkat tvenne stolar uti vilka de höga gästerna skulle sitta under högtidligheterna i Regementsparken. Var finns dessa stolar i dag?

För 40 år sedan var det dags för nästa jubileum, nämligen 350-årsjubileet. Det erinrades härom genom bland annat en vandringsutställning till större orter i länet. Den öppnades den 28 april 1974 på skogsmuseet Silvanum. Tidigare under året hade en särskild LP-skiva, "Gyllene Bocken", tagits fram med musik med anknytning till regementet. Spelade gjorde Regionmusikavdelningen i Uddevalla under ledning av Enar Mårtensson, regementets siste musikdirektör.

Karolinerexcercis vid invigningen av jubileumsutställningen.

Marsch genom staden upp till Kungsbäck den 4 maj.
(Foton: Knut Björkenstam).

Själva högtidsdagen inföll lördagen den 4 maj i strålande sol men med en kall nordan blåsande in över den flaggprydda staden. På sedvanligt sätt var hela regementet uppställt på Lilla fältet. Högtidstalare var arméchefen, generallöjtnant Carl Eric Almgren. Efter ceremonierna visade trupp ur regementet upp karolinerexercis under ledning av löjtnant Ulf Laurén. En särskild jubileumsmiddag avåts i gymnastiksalen med början klockan 16.15 (matsalen var under renovering). Dagen avslutades på kaserngården med stort tapto i facklors sken.

Söndagen den 5 maj ägde så kallad kyrkparad rum vid de åtta sockenkyrkor, som under indelningsverkets dagar var stamkyrkor för vart och ett av regementets åtta kompanier.

För att ytterligare poängtera jubileet höll regementschefen, överste 1. Allan Månsson, tal till våren i Regementsparken den 30 april. Regementschefens ställföreträdare, överste Carl-Henrik Gåsste, talade på Strömvallen i Gävle den 6 juni.

För 20 år sedan, den 18 juni 1994, ägde i Regementsparken avskedsceremonin inför regementets nedläggning rum. Högtidstalare var arméchefen, generallöjtnant Åke Sagrén, som bland annat yttrade att *Hälsinge regemente lever vidare om än i annan form.* Då visste vi inte, men nu vet vi, hur det gick. I november 1997 var det definitivt slut. Som avslutning avtäcktes en minnessten vid Soldathemmet och regementet bjöd särskilt inbjudna på en välsmakande buffé.

Arméchefen talar vid ceremonin i Regementsparken den 18 juni 1994.
(Foto: Knut Björkenstam).

För 15 år sedan, lördagen den 15 september 1999, erinrades om att regementet sattes upp för 375 år sedan. Uppställning på Rådhustorget, marsch med musikkår och fanvakt upp till Regementsparken för särskilda ceremonier. Bland olika programpunkter kan nämnas högtidstal av regementets siste chef, överste Tomas Bornestaf. Därefter med musikkår i täten marscherade de talrikt församlade till den gamla värnpliktsmatsalen för intagande av jubileumslunch.

Avlämning på Rådhustorget till chefen för Kungl. Dalregementet överste l. Rolf Dahlström. (Foto: Knut Björkenstam).

Nu raskt över till att kasta blickarna framåt i tiden. Om två år, 2016, kan vår vackra Soldatkyrka högtidlighålla sitt 100-årsjubileum. Det finns nog skäl för att redan nu börja tänka på hur detta skall celebreras. Vi kan erinra oss Soldathemmets 100-årsjubileum lördagen den 3 december 2011. Må det mana till efterföljd.

Ytterligare tio år framåt i tiden och jag kommer till 2024. Då är det 400 år sedan regementet sattes upp, åtminstone enligt den officiella tideräkningen. Även här finns det anledning att i god tid dra upp riktlinjerna för hur detta skall erinras om. Hoppeligen finns såväl kamratföreningen som Gävleborgsgruppen med hemvärnet alltfort levande bland oss. De som då kommer att verka må känna sitt ansvar inför de många, som gått före i Kungl. Hälsinge regementes led.

ALLMOGEMÅLARE VID HÄLSINGE REGEMENTE

av Lars Ringqvist

Han anses vara en av landets främsta allmogemålare, kanske den främste. Han var indelt soldat vid Delsbo kompani. Hans namn var Gustaf Reuter, som han alltid kallade sig som målare, eller Gustaf Frisk, vilket var hans namn som indelt soldat.

Det fanns i norra Hälsingland ytterligare två indelta soldater som blev mycket berömda i sin hembygd för sitt allmogemåleri och snickeri. Det var de indelta soldaterna nummer 82 vid Järvsö kompani, Anders Ädel, och nummer 61 vid Forsa kompani, Jonas Lust. I motsats till Reuter använde Ädel och Lust alltid sina soldatnamn. Reuter (Frisk) var verksam under 1700-talet, Ädel och Lust under 1800-talet. Vid mönstringen skulle soldaterna uppge eventuellt hantverkskunnande som kom till nytta vid fälttjänstgöring eller i andra sammanhang. Våra tre målare angav säkert att de var målare, kanske även snickare.

De tre indelta soldaternas verk finns fortfarande att beskåda på museer, i stora äldre bondgårdar, hembygdsgårdar och forngårdar i Hälsingland. En målning av Gustaf Reuter visades i Antikrundan i TV 1 den 16 februari 2012. Den var målad på någon slags säckväv och var uppspänd på träribbor. Målningen värderades av experterna till 20 000 kronor.

Många berättelser om den indelte soldaten vittnar om hur han, när han inte tjänade fosterlandet, hade olika sysslor i sin hembygd. Han var ofta kyrkvärd, skrivare, främst inom kyrkan, skräddare, skomakare, timmerman med mera. Några indelta soldater var också framstående snickare, målare eller konstnärer.

Den indelte soldaten tilldelades ofta ett soldattorp. Det gällde även de tre soldaterna i denna artikel. Det uppgjordes ett soldatkontrakt som angav vilka skyldigheter såväl den indelte soldaten som rotebönderna hade. Den viktigaste klausulen i detta kontrakt var givetvis vilken ersättning som soldaten skulle ha. Det rörde sig ofta om en mindre, kontant ersättning om några riksdaler, kompletterad med naturaleveranser av spannmål, hö och halm. En knekt i Järvsö kompani kostade rotebönderna under 1800-talet 36 riksdaler och 32 shilling. Därtill kom torpet, som skulle vara en "stuga med fyra knutar och tre fönster", en ko och uniformer. Till torpet hörde tre tunnland mark.

De indelta soldaternas fruar var mer låsta till torpen än soldaterna. Dessa var ofta hemifrån. Det kunde gälla såväl rent civila arbeten som militära kommenderingar. Hälsinge regemente var olikt andra regementen i en detalj. Vid i stort sett alla indelta regementen tvingades den indelte soldaten flytta från sitt torp när han tog avsked för att den nye soldaten skulle kunna flytta

in. Vid vårt regemente fick soldaterna bo kvar så länge de önskade. De ägde dock aldrig torpet. Det var nämligen roteböndernas egendom.

En gång i månaden samlades kompaniets soldater till övning, ofta vid kaptensbostället. Däremellan exercerades soldaterna av korpralerna vid kyrkan eller sockenstugan. Varje år skulle översten kalla till övning i fälttjänst och bajonettanfall, något som ägde rum under två veckor i någon skogsbacke.

På söndagarna skulle den indelte soldaten infinna sig i uniform vid kyrkan för att närvara vid högmässan samt till förhör ur soldatstadgan och inspektion av utrustningen. Denna kyrkparad innebar defileringar och parader inför befäl, präster och sockenbor.

När någon storbonde, eller annan stor man i kommunen, byggde sig ett fint hus (Hälsingegårdarna är ett utmärkt exempel på det) anställde de någon etablerad konstnär för att göra en del målningsarbeten. Det kallades för inredningsmåleri. På 1700-talet, och även tidigare, var det förstukvistar, tak och väggar som skulle målas, helst med något religiöst motiv eller med något motiv från den vanliga vardagen vid bondgården. På 1800-talet blev det förutom väggar och tak främst möbler som målades samt en del andra saker som användes på gården (exempelvis skäktträn, bandskedar, seldon och selkrokar).

De flesta allmogemålarna signerade inte sina verk. Modern forskning har dock kunnat visa vilken målare som gjort vilken målning. Målarna verkade inte bara i sin egen hemsocken. De var under långa tider och målade i andra socknar.

Det var vid nybyggnationer och reparationer som våra tre indelta soldater efterfrågades. Det skedde dels när de var hemma i socknen och inte var på någon militär kommendering, dels när de gått i pension och lämnat soldatlivet. Det är oklart vad de fick i lön. Ibland var det säkert kontant betalning, men lika ofta, när de målade hos någon bonde, bestod lönen av säd, kött och fläsk etcetera. Några av målarna var dessutom väldigt duktiga snickare såsom exempelvis Jonas Lust. När de målade väggar och tak, målade allmogemålarna oftast på en väv som var uppsatt på väggarna och i taken. Ibland var även en sorts papper spänt på väven. Det hände också att de målade direkt på timmerväggarna eller direkt på plankor i tak och på väggar.

Gustaf Reuter 1699 – 1783

Gustaf Reuter är den mest berömde av de tre indelta soldaterna tillika allmogekonstnärerna i Hälsingland. Han var indelt soldat vid Delsbo kompani och tilldelades soldatnamnet Frisk. Detta namn använde han inom det militära medan han civilt, även som målare, använde namnet Reuter.

Gustaf Frisk var med i den svenska hären som stred i Finland 1739 – 1741. Han var i kronans tjänst i Västerbotten och Uddevalla 1743 – 1745. Han deltog i skansarbeten i Helsingfors 1751 – 1754. Befordrad till korpral blev han

1742. År 1757 efter 36 års tjänstgöring vid regementet beviljades han avsked "af ålderdom och bräcklighet orkeslös att längre tjäna". Han anmäldes till underhåll, en form av pension.

Gustaf Reuters far, Gustaf Gustavsson Reuter, var officer vid Västmanlands regemente. Han blev kapten år 1700 och major 1708. Han deltog i slaget vid Poltava år 1709 och blev där tillfångatagen. Han blev fri 1721 men stannade i Moskva ett par år. Han fick överstelöjtnants avsked 1726 och avled 1732.

Gustaf Reuter gifte sig med Britta Johansdotter Klingström i februari 1722. Hon var soldatdotter från Västmanland. Hur, och varför, Gustaf och hans Britta kom till Delsbo är inte känt. De var först bosatta i Bobygden, men flyttade sedan till Myra i Delsbo. De fick nio barn varav endast tre kom att överleva föräldrarna.

De fick sin förstfödde son Carl i juli 1722. Det var lite för tidigt för att undgå uppmärksamhet från kyrkan. Gustaf Reuter fick därför böter för "otidigt sängelag". Carl blev som sin far indelt soldat vid Delsbo kompani 1743 med namnet Blyger. Han fick efter tre år det mer passande soldatnamnet Roth. Han blev också allmogemålare. Carl Roth kommenderades ut till kriget i Pommern där han avled 1758. Carls korta levnadsbana medgav inte att han lämnade några målningar efter sig.

Gustaf Reuter målade i många gårdar i norra Hälsingland. Han målade i brokiga och granna färger. De rum han hade målat i de stora hälsingegårdarna kallades för "Reuterrummet". Han hade ofta bibliska motiv i sina tak- och väggmålningar. Ofta fanns en textrad i hans målningar. Exempelvis på en målning av Martin Luther står att läsa: "Lutherus begynte sin lära i Sverigeät anno 1524". Många av hans väggmålningar, som var målade på väv, har på senare tid ramats in och blivit till värdefulla tavlor.

Det berättas att Delsbo nya kyrka stod färdig för invigning år 1741 efter det att den gamla brunnit ner. Gustaf Reuter deltog då i det pågående kriget varför hans hustru fick uppgiften att göra en del slutmålningar i kyrkan. När Reuter kom hem 1745 skickades han att måla kring predikstolen, läktare, bänkar med mera. Han anlitades även för vissa målningsarbeten i kyrkorna i Bjuråker, Norrbo och Forsa.

I Dobblars i Frisbo i Bjuråkers socken finns Gustaf Reuters praktverk från 1766. Det är en takmålning där änkeängeln Gabriel blickar ner över de döda som reser sig ur sina gravar. I många gårdar i hälsingesocknarna finns målningar av Gustaf Reuter. I Forngården i Forsa har nästan hela inredningsmåleriet av honom bevarats. Tidens tand, nästan 300 år, har påverkat målningarna negativt. De är ofta i dåligt skick. Även Skansen i Stockholm har verk från allmogemålarna. Delsbogården har ett särskilt rum med allmogemålning, "Reuterrummet".

Anders Ädel 1809 – 1888

Anders Ädel föddes i mars 1809 i Söderhamn som utomäktenskapligt barn till Greta Matsdotter från Mora. Fadern var okänd. När Anders var tre år gifte sig modern med indelte soldaten Anders Hurtig från Söderhamn. Efter giftermålet flyttade familjen till Ljusdal. Anders tilldelades efternamnet Andersson efter sin styvfar.

Hurtig var inte kapabel att tjänstgöra som soldat eftersom han var "lungsiktig och alkoholiserad". Anders Ädels föräldrar dog relativt tidigt som "gravt alkoholiserade fattighjon".

Anders Ädel, som alltså hette Andersson innan han blev indelt soldat, fick nummer 82 vid "Järfsö kompani af Helsinge Regemente" år 1829. Han tilldelades eget soldattorp och fick sju barn. År 1860 begärde han och beviljades pension. Han hade då varit i Kronans tjänst i 31 år. Ädel hade ett soldattorp i Rångsta fram till 1870, då han flyttade till Låka i Ljusdals socken. År 1888 avled Ädel i sitt hem 79 år gammal.

Ett stort antal kommenderingar inföll under Ädels tid. Sålunda deltog han i följande: Los 1830 vägbygge, Långholmen 1837 bevakning av fångar, för byggande befästningar i Waxholm 1842, Stockholm 1848 och på Ladugårdsgärde i Stockholm 1855. Slutligen som rallare Stockholm – Södertälje 1858.

Anders Ädel var nog inte någon bra soldat. Efter det första året i Kronans tjänst noterade kompanichefen att Ädels uppförande inte var det bästa. Sedan blev detta "dåligt" både i och utom tjänsten. År 1839 fick han dock bra betyg igen. Därefter blev detta allt sämre. Det noterades till och med i rullan att "Ädel söp". Vid ett tillfälle bestraffades han med 15 rapp prygel för "mindre ordentligt lefnadssätt, prof af ett obändigt lynne, sturskhet mot förman, fel mot ordres och våld mot kamrat". På 1840-talet fortsatte Ädel att missköta sig, dock utan att få avsked. Ju äldre han blev desto större var risken att han skulle mista tjänsten och därmed pensionen. De sista yrkesverksamma åren skärpte han sig och 1854 uppförde han sig "utmärkt bra" som militär, i det civila "någorlunda". Slutbetyget löd "tjenat utmärkt väl".

I norra Hälsingland blev Ädelmålning ett begrepp. Många byggherrar anlitade Anders Ädel att svara för inredningsmåleriet. Flera gårdar, främst i socknarna Järvsö och Ljusdal, har än i dag flera "Ädelmålningar" bevarade.

Jonas Lust 1794 – 1845

Jonas Andersson började sin yrkesverksamma bana 1810 som dräng på Oppigårn i Hillsta i Forsa. Han approberades som indelt soldat med nummer 61 vid Forsa kompani 1813. Han tilldelades då soldatnamnet Lust. Han fick ett soldattorp i Nansta by i Forsa. Det torpet står kvar än i dag.

Indelte soldaten Lust var med i kriget mot Norge 1814, ett kort krig som varade från den 26 juli till den 14 augusti. Det var en följd av Norges ovilja att ingå i union med Sverige. Det är inte känt om Lust deltog i några fler militära

kommenderingar under sin tid som soldat 1813 – 1831, undantagandes de vanliga kommenderingarna hemma i socknen.

Lust gifte sig 1825 med pigan Karin Persdotter och fick med henne ett barn 1830. Jonas Lust drabbades emellertid av sjukdom. Den tvingade honom att begära avsked från det militära år 1831. Han hade då befordrats till korpral. Fram till sin död bodde han kvar i sitt torp. Jonas Lust var känd som mycket ärlig och skötsam. Hans rotebönder var mäkta stolta över sin soldat. Hans far, Anders Frid, var också indelt soldat vid Forsa kompani men fick avsked då han drabbades av total blindhet.

Efter avskedet 1831 arbetade Lust på heltid som snickare och målare. Främst som snickare var han mycket duktig. Han tillverkade och målade de berömda "Forsadörrarna" som fanns på varenda större gård i Forsa på 1800-talet. Många gårdsägare beställde också en rosettsäng, Forsasäng, av Jonas Lust. Just dessa dörrar och sängar blev hans huvudsakliga sysselsättning som "avdankad" soldat. Han arbetade nästan uteslutande inom Forsa sockens gränser där mycket av hans produktion finns kvar än i dag.

*

Något om mina källor:

Text i denna artikel är i huvudsak hämtad från böcker, tidskrifter och artiklar skrivna av Maj-Britt Andersson, konstvetare och filosofie doktor, samt Elvi Sandberg med mycket starkt intresse för och kunskap om det hälsingska allmogemåleriet. Båda dessa kvinnor har forskat vid bland annat Krigsarkivet.

Maj-Britt Andersson är bördig från Hälsingtuna och Elvi Sandberg från Forsa. Båda har givit sitt medgivande till att text från deras produktion får användas i kamratföreningens årsskrift. En del uppgifter är också hämtade ur Erik Wickbergs arkiv hos Gävle kommun.

HEMVÄRNARE!
Gävleborgsgruppen och Hemvärnet i Gävleborg
svarar i dag för arvet efter
Kungl. Hälsinge regemente
och vårdar dess traditioner.
Bli medlem i Er kamratförening –
Kungl. Hälsinge regementes kamratförening!
Kontakta föreningens kassör
Rune Westergren 070-594 00 29.

HÄLSINGAR PÅ TÅGRESA FRÅN GÄVLE TILL MOHED

av Claes Bengtsson

Från Gefle Dagblad av den 2 september 1895 har jag saxat följande lilla notis. Det kunde gå livligt till vid inryckning på den tiden.

"Från Mohed skrifves till Gefle Dagblad följande om huru det från Gefle avresta beväringsmanskapet under resan började sin krigarekurs:

Strax efter sedan tåget lämnat Gefle måste för oregerligt beteende fyra man insättas i arrest i en särskild godsvagn. När tåget kom till Råhällan måste det stanna, enär fyra fönsterrutor utslagits under färden: ytterligare ett par man beordrades till arresten. Vid Ockelbo, där tågombyte skulle ske, måste kronobetjäningen anlitas som hjälp vid överflyttningen från det ena tåget till det andra. Sedan man väl kommit igång stoppades snart tåget återigen, enär en stationskarl fäste uppmärksamheten på att ena gaveln i godsvagnen-arresten af de inburade höll på att söndersparkas ... ".

LEVERANS AV ELEKTRISK STRÖM TILL REGEMENTET

av Claes Bengtsson

Det var problem med ström till de nybyggda kasernerna. Regementet fick betala ett högre pris än vad man förväntat sig. Elektrisk ström kunde 1906 ej levereras från midnatt fram till klockan 06.00 på morgonen då Strömdalens kraftstation ej kördes nattetid. Det var förmodligen ganska tuffa förhandlingar i denna fråga, där kommunen satt med "trumf på handen". Vid dessa förhandlingar företräddes regementet av regementsintendenten kapten Ewert Unger (f 1877, kom i krigstjänst 1898).

Ur kommunala handlingar från 1906 (Stadsfullmäktige i Gävle Beredningsutskotts utlåtande och memorial) har följande hämtats:

"Gävle kommun Belysningsstyrelsen har tecknat kontrakt med Kungl. Maj:t och kronan att leverera ström till kasernetablissemanget till gällande taxa med 10 % extra rabatt, det vill säga 25 öre per kilowattimme under förutsättning att regementsförvaltningen åtnöjer sig med att erhålla ström endast under den tid då kraftstationen vid Strömdalen är i gång klockan 06.00 till 24.00. Regementet skall betala en minimiavgift av 2000 kronor per år."

Regementsintendent Ewert Unger begär i en skrivelse till Gävle kommun, 15 oktober 1906, att priset nedsättes till 20 öre per kilowattimme. Denna begäran avslogs.

Militär-Uniformer och Kappor, Militär-Hattar och Mössor
jämte fullständig **Herrekipering** från topp till tå
AXEL LIDHOLM, Drottninggatan 30.

Kungsbäck.

Här är Kungsbäck, ortens krigsmäns bo,
här i disciplinens tecken tränas,
här bo gossar, som ha flickors tro,
här var yngling krigiskt vett förlänas.

Här dväljs krigsmannen med spik i skorna,
van att trampa grus och makadam,
här man läres av befäl-välborna,
här man väcks av trummans tram, taram...

Här malajen ock sin värnplikt görer,
fast dock mer civilt i — väbelns band
och i ljuvlig ro en spade förer,
för sin Kung och för sitt fosterland.

CARL LÖWGRENS CIGARRAFFÄR
13 NYGATAN 13
VÄLSORTERAD. NÄRMAST KUNGSBÄCK. TELEFON 1209.

(Annons ur "Krigare och malajer" från 1916. Se sidan 54).

REGEMENTETS NYKTERHETSFÖRBUND

av Knut Björkenstam

Hur många känner till att vårt regemente haft ett eget nykterhetsförbund bildat i Mohed? I alla fall gjorde inte jag det förrän hösten 2011. Då erhöll jag av Claes Bengtsson, medlem i kamratföreningen, en bunt papper, kopior av *Protokollbok för Kungl. Häls. Reg. Nykterhetsförbund.* Efter att ha läst igenom det digra materialet skall jag försöka mig på att kortfattat skriva något om detta förmodligen okända kapitel i regementets historia.

Det första protokollet är från söndagen den 16 maj 1901. Men av dess andra paragraf framgår att *protokoll från föregående sammanträde upplästes, gillades samt justerades.* Detta tyder på att förbundet bildats tidigare men kanske inte för så länge sedan. Den tredje paragrafen lyder nämligen: *Ordf. framlade för förbundet förslag om att låta trycka stadgar, hvilket äfven genast bifölls. Verkställandet däraf uppdrogs åt ordf. hvilken äfven var nog vänlig att påtaga sig detsamma.* Även övriga paragrafer antyder ett nyligen instiftat förbund.

Förslag väcktes om att varje deputerad i styrelsen skulle ha en lista på medlemmarna inom sitt kompani. Vidare skulle sekreteraren upprätta en lista över alla förbundsmedlemmarna. Lämplig lokal för sammanträdena diskuterades, läsehuset eller exercishuset. För att inte störa de läsande och skrivande beslöt man sig slutligen för det senare förslaget. Sammanträden beslöts hållas söndagar klockan 10.15.

En paragraf behandlar vad som skall förekomma på sammanträdena. Förslag framlades om *hållande af diskussioner och kortare lättfattliga föredrag, hvarvid dock en af förbundets medlemmar höll strängt på att man borde låta föredragen få en mer vetenskaplig prägel.* Det beslöts också efter diskussion att stifta en sångkvartett.

Den sista paragrafen anger att *sammanträdet upplöstes efter förrättad bön.* Protokollet är undertecknat av sekreteraren Gösta Ekelöf och dagtecknat *Bergviksmo d. 25.5. 1901.*

Det sista protokollet i boken är daterat den 1 augusti 1912. Av detta framgår inte att förbundet i och med det skulle ha upplösts. Det troliga är att en ny protokollsbok anskaffats. Men var finns den?

Av protokollen framgår att möten genomfördes årligen under månaderna maj – augusti. Detta berodde på regementets utbildningsrytm med regementsmöten förlagda till sommarhalvåret. Efter flyttningen till Gävle och Kungsbäck genomfördes möten under samma månader ehuru utbildningen då torde ha förändrats i och med värnpliktens genomförande.

Antalet möten per år varierade. Sålunda, allt enligt protokollsboken, genomfördes 1901 fem möten, 1902 åtta, 1903 25, 1904 sju, 1905 15, 1906 tio, 1907 fem och 1908 inga möten. År 1909 genomfördes sex möten. Från åren 1910 och 1911 finns inga protokollsanteckningar. Åtta möten genomfördes 1912.

Under alla nu aktuella år var regementspastorn Ivar Hultin förbundets ordförande. Övriga befattningar i styrelsen besattes av underbefäl och soldater. En enstaka sergeant har jag hittat men inga officerare.

Plats för mötena i Mohed varierade. Som mest höll man till i Moheds bönehus och i ena hälften av läsepaviljongen. Vid inflyttningen på Kungsbäck blev soldathemmet den naturliga samlingsplatsen.

Mötena inleddes och avslutades ofta med en sång. Exempel härpå: *Kungssången; Vårt land; Du gamla, Du friska; Konung och rike; Hell Dig Du höga nord; Mandom mod och morske män.* Ibland ersattes sångerna av en psalm, exempelvis *Herre signe Du och råde; Vår Gud är oss en väldig borg.* Även betraktelser med religiösa motiv förekom liksom diktläsning såsom Oscar Levertins *Monika* eller *Afsked från hemmet* och *Wandraren*, de båda senare av okänd författare.

Ett stort problem under alla år för förbundet var den dåliga uppslutningen vid mötena och att intresset bland beväringarna inte alltid var vad förbundet skulle önska sig. Det framgår med all tydlighet av de många protokollsanteckningarna. För övrigt är dessa mycket väl och stundom vackert skrivna. Jag övergår så till att göra en del utdrag ur de förefintliga protokollen för att på så sätt belysa vad förbundet och dess styrelse ägnade sig åt. Det citerade är direkta avskrivningar ur protokollen, något som bland annat förklarar även för dåtiden felaktiga stavningar.

Söndagen den 27 maj 1901: *§6. Härpå talades åter om festen och beslöts, att den skulle gå av stapeln söndagen den 2 juni 1901 kl. ½ 2 e. m. Härvid skulle mot erlagd inträdesavgift bjudas på kaffe.*

Söndagen den 1 september 1901: *§3. Pastor Hultin upplyste, att något nykterhetsföredrag, som vi hoppats få i slutet af regementsmötet, nu ej kan erhållas alldenstund vi nästa och sista söndagen ej komma att vara här på Mohed.*

Tillägg till protokollet för den 12 september 1901: *§1. Såsom det intet kunde blifva något möte sista kvellen å Regetsmötet för att få till Protokols huru stor Kassabeholning det var vid sista mötet har underteknad genom bref från kassaman v. Korpral Jonas Hådell blifvit underrättad att Kassan tils dato utgör (27 Kr 26 öre) Tjugosju Kr 26 öre som härmed Intygas år och dag som ofvan. Jonas Glad, sekreterare/korpral.*

Den 23 augusti 1902: *§4. Frågan om ölförsäljningens borttagande från lägerplatsen var åter på tal. Pastor Hultin gjorde förfrågan hos de närvarande huruvida de ansågo marketenteriet vara ensamt upphofvet till de före-*

kommande oordningarna. Den allmänna meningen var den, att den största procenten var denna ölförsäljningsplats och att blott en liten del hade sitt upphof från civila bekanta som kommo på besök.

Torsdagen den 4 juni 1903: *§4. Diskuterades frågan: Huru skall förbundet handla med sådana som bryta sitt nykterhetslöfte. Det beslöt att om inte övertalning hjälpte så skulle vederbörande uteslutas ur förbundet.*

Torsdagen den 2 juli 1903: *§4. Huru skola vi få större tillslutning på våra möten? I diskussionen yttrade sig några få talare. Mötet beslöt att uppdraga åt styrelsen att denna skulle tillsäga deputerade på de olika kompanierna att de i sin tur och ordning skulle påstöta medlemmarna att besöka mötena lite flitigare.*

Söndagen den 19 juli 1903: *§7. Diskuterades frågan: "Bör man af militära personer fodra större nykterhet än af civila personer." Frågan bordlades.*

Torsdagen den 6 augusti 1903: *§4. Upptogs frågan till behandling som föregående möte bordlades så lydande: Bör man af militära personer fordra större nykterhet än af civila personer? Mötet antog följande resolution: att man bör i allmänhet af militära personer fordra större nykterhet än af civila.*

Söndagen den 16 augusti 1903: *§3. Af förbundet antogs det af 512 Wretblad väckta förslaget, att de beväringsmän som under bev.mötet varit nyktra o hyggliga men som ej äro medlemmar af eller inskrifna i förbundet, borde inbjudas till detta samkväm som äger rum i dag den 16 dennes kl. 6. e. m. mot erläggande af en inträdesafgift af 25 öre. - §6. Uttalade sig ordf. Pastor Hultin, att medlemmar som inskrifvits under detta års bev.möte, skall fortfarande stå kvar i förbundet, så att de vid fullgörande af repeditionsöfningen nästa år ej på nytt behöfva inskrifvas.*

Torsdagen den 10 september 1903: *§6. Diskuterades frågan angående ölförsäljningen å Mohed. ... Frågan bordlades.*

Söndagen den 13 september 1903: *§6. Kan det anses gagna nykterhetssaken om försäljningen af kaffe uteslutande hänvisas till norra marketenteriet samt att isdricksförsäljningen förflyttas till södra marketenteriet? ... Förbundet beslöt uppdraga åt ordf. Pastor Hultin att tala vid befälet om nämnda fråga.*

Söndagen den 20 september 1903: *§9. På framställd förfrågan af ordf. Pastor Hultin beslöts äfven att anskaffa en mimeograf att betalas dels af nykterhetsförbundets kassa dels af Läsepaviljongens kassa.*

Onsdagen den 14 juli 1904: *§3. Den från mötet den 12 juni bordlagda frågan om att deltaga i Söderhamns och Skärgårdens ungdomsmöte den 31 juli upptogs till behandling. Bevm. Snögren redogjorde för frågan samt upplyste, att nedsättning å biljettpris var att vänta samt att nedsatt biljettpris å järnvägarna mot uppvisande af legamations Kort. Mötet beslutade enligt Snögrens förslag.*

Den 4 augusti 1904: *§3. En från föregående möte bordlagd fråga angående isdrickats hänförande till rusdrycker eller icke, upptogs och diskuterades; och fattade förbundet det beslutet att isdricka ej må af medlem förtäras.*

Söndagen den 14 augusti 1904: §2. Ett förslag framlades av ordföranden om anskaffande af en tafla af H. Majt. Konungen att hänga på väggen i den nybyggda lokalen. Medlen beslöts insamlas på beväringskompanierna genom utlagda listor.

Söndagen den 14 maj 1905: *§5. Hvad bör å förbundets sida göras för att förhindra servering af isdricka till civila å Marketenterierna diskuterades. Frågan bordlades tillsvidare.*

Söndagen den 28 maj 1905: *§4. Till diskussion var af programkommiterade inlemnad en fråga: Hur bör nykterhetsförbundet förhålla sig till den socialistiska rörelsen som börjat här? ... Beslutades att inte göra något uttalande.*

Den 4 juni 1905: *§3. En berättelse: Från gränderna värld lästes af beväringsman Bohm. ... Ordf. läste därefter ett poem om en jordbrukare och en redaktör för en landtbrukstidning. Vidare ett annat stycke, Stadsresan, som skildrar en drinkares olyckliga öde.*

Torsdagen den 6 juli 1905: *§7. Upplästes en berättelse med rubr: "Ett tjuvpojkstreck", samt: "Den första brännvinsbrännaren" motogs med inträsse.*

Den 13 september 1906: *§4. Dissk. Öfver den från förra mötet bordlagda frågan. Hermansson föreslog en 5 manna kommite med uppgift att emottaga anm efter öfverträdelser mot förbudet att medhafva spirituosa på lägerplatsen.*

Den 13 juli 1909: *§4. Att förarbeta bildandet av en läsecirkel föreslogs och valdes 539 Thelin, Blomgren samt 75 Öhrn.*

Den 17 maj 1912: *§1. Eftersom förbundets verksamhet en tid legat nere, så beslutade de närvarande att åter få den i gång.*

Den 11 juli 1912: *§3. Frågan om en lustresa till Furuvik remiterades till programkomiten att framläggas vid ett kommande möte.*

Med detta sätter jag punkt för protokollsutdragen. Hoppeligen har de kunnat roa en och annan. De är i alla fall en bild från en numera bortglömd verksamhet vid regementet.

Är BOCKEN bra?
Visa den då för vänner och bekanta!

EN TRUPPOFFICER MINNS – DEL 2

av Tore Sörquist, berättat för Bo Tangfelt

Furir vid Hälsinge regemente

Den 1 april 1952 fick jag anställning på I 14 strax efter den stora brigadstabsövningen. När den stora krigsmaktsövningen med bland annat kungabesök hölls under hösten med högkvarter på I 14, var vi förlagda i Marma. Jag hade flyttat till I 14, när jag fick skriftligt på att få åka till Försvarets läroverk (FL) på hösten 1952. Överste Agrell på I 5 hade tidigare sagt: "Det är ingen idé att du flyttar till I 14 för du kommer ändå inte att få börja på FL till hösten. Det finns alltid någon som har nästlat in sig och som chefen skickar iväg först!" Så var det men det tänkte inte jag på då.

År 1952 skickade överste Hans Berggren Ivar Sjödin till FL. Olle Skytt var då redan där. När de gick före mig trots att jag gått ut först på skolorna tänkte jag söka mig ut i det civila i stället. Jag sökte först polisjobb i Handen och fjärdingsmanstjänst samt även till ridande polisen i Göteborg. Det var nära att jag åkt dit. Även jobbet som biträdande vägmästare på Idre vägförvaltning var på gång. Jag hade också börjat på vägmästarkurser som jag också genomförde. Till slut fortsatte jag i alla fall på I 14.

År 1953 anmälde jag intresse till Olle Barkander för kursen på Arméns rid- och körskola (RS) i Strömsholm, eftersom anspannsplutonen behövde folk. "Bark-Olle" kom senare, i samband med att fältrittklubben där han var ordförande skulle arrangera tävlingar, med order att "furiren skall jobba på lördag-söndag under tävlingarna!" När jag då anmälde att jag redan lovat bort mig för familjen replikerade "Bark-Olle" att "det blir inget Strömsholm för furiren!". Vid koll hos fanjunkare Harald Fisk på stabsexpeditionen fick jag klart för mig att min anmälan var struken.

Från I 14 minns jag också en episod när jag skulle åka hem med ett tåg på kvällen, kanske var det till fars 70-årsdag, och därför på adjutantens order var kvar på kompaniet för att städa. Adjutanten på skolkompaniet, fanjunkare Hälsingdal, bror till fanjunkaren sedermera förvaltaren Otto Hälsingdal, kom då ut och beordrade volontären att åka till systemet för att "köpa ut". "Ja, fanjunkare!" Så kom han med motboken men lämnade inga pengar. Jag cyklade ner på stan och åkte omkring där tills tågresetiden var nära, cyklade tillbaka till kompaniet, bankade på expeditionen och anhöll att få lämna tillbaka motboken. Hälsingdal tittade på mig och såg ut som "vadå för dj-a bok", varpå jag gjorde ställningssteg och gjorde helt om för att utgå. "Stopp stopp, var är brännvinet?" ropade han då. "Jag hittade inte systemet eftersom jag inte känner till Gävle", sade jag och stack därifrån illa kvickt. Sådant förekom bland äldre och yngre elever, för volontärer och från furirskolan.

Kommendering till Arméns jägarskola

Till Arméns jägarskola (JS) var jag kommenderad 1954-55, tillsammans med bland andra Rune Wiebe och Ivar Fredman. Där fick jag lära mig mycket och blev lite av "kung" igen. Jag var ställföreträdare åt löjtnant Torsten Söderhorn, en kanonkille, hård som flinta och en otrolig friluftsmänniska. Han var ute varje helg med fru och schäfer och sydde ett eget tält m/Hilleberg. Detta hade han med på fjällmarscherna och jag delade det med honom. Han var stenhård. Närstridsexperten Allan Mann kom till skolan som instruktör och jagade oss under utbildningskontroller med grepp och parader, till exempel hugg uppifrån och underifrån.

När hela detachementet i Kiruna hade slutövning med I 19 som B-styrka var generalen Björk övningsledare. Ur den jägarpluton jag var på skulle jag med två ordonnanser som var från Dalarna gå med en rapport till JS övriga del. Efter spaning mot fiendestyrkan gjorde Söderhorn en skiss och skrev rapporten. Vi skulle ta oss till ett ställe för rapportavlämning till detachementets stab. Vi drog i väg på kvällen så att vi kunde vara vid mötesplatsen på morgonen. Vi inredde oss där och jag letade upp en hög gran där jag skickade upp en av beväringarna för observation. Jag och den andre beväringen ordnade för övernattning under en gran. Där blev vi den dagen och nästa natt och nästa dag utan att någon mötte oss och inget samband fanns. När jag på tredje dagen såg att enligt planen övningen skulle vara avbruten började vi marschen till platsen för generalens övningsgenomgång. Vi skidade längs en väg när en militärbil kom. Den stannade och ur steg generalen Björk. Efter min anmälan ville han veta hur vårt uppdrag genomförts. Allt var ok och "furiren behöver inte fundera längre, nu blir det genomgång en bit längre fram och ni behöver inte åka skidor längre". En överste i bilen fick order att "ut och bind fast karlarna i bilen för tolkning, furiren sitter bakom mig". Han satt och pratade med mig, frågade hur vi haft det medan beväringarna bakom bilen tolkade med en väldans fart och höll sig på benen trots att de inte tolkat förut. De växte i de övriga befälens ögon något enormt.

I övrigt hade vi ny fältmössa, vadmalsuniformen m/39 omsydd till m/58 och en ny kniv för försöksutprovning för JS. Kniven kastade vi mot trädstammar för att se hur balans och hållbarhet fungerade.

Elev vid Försvarets läroverk och Arméns underofficersskola

Jag hade skrivit och frågat I 14 om regementet skulle anmäla mig till FL. Om inte avsåg jag att stanna på JS ett utbildningsår till. På hösten 1955 kom svar från Harald Fisk att de tänkte skicka mig. På FL var det rätt lugnt för min del. Jag inriktade mig på att bli godkänd för att komma till Arméns underofficersskola (AUS) och lägga krutet på det. Jag var anmäld på A-linjen där man inte läste tyska utan mest svenska och fysik. AUS var fysiskt jobbigt med många skidåkare och orienterare som deltog i tävlingar med placeringar

som lades till grund för meritvärderingen. De sprang iväg som bara den i betygsvärderingen men var inte lika bra i trupputbildning och truppföring. Efter genomgången AUS blev jag placerad framför dem som börjat före mig på AUS tack vare att jag gått ut som etta på furirskolan. Det var en väldigt hög status! De skulle följt ordningen att om A går ut före B på furirskolan, då ska inte B kommenderas till FL före A för när A kommer till AUS går han före dem i alla fall.

Efter den satsningen under ett år kom jag åter till I 14, blev befordrad till sergeant efter en vecka men under den veckan var man snabb att sy på fyra vinklar som visade på genomgången AUS. Ångrar lite att man inte tog kort då med de fyra vinklarna! Men många blev sergeanter utan stat, det vill säga utan lön. Svacke fick till exempel gå i över ett år utan lön! Gert Fröderberg och jag hade gått furirskolan tillsammans. Han var då i flottan och hade utbildning från den civila realskolan och gick sedan direkt till officerslinjen.

Kompanichefskurs på I 19

När jag gjorde kompanichefskursen på I 19 var jag bland annat adjutant åt den överstelöjtnant och kurschef som senare skulle bli regementschef på I 21. På grund av sin längd, 153 cm, kallades han "prassel-i-gräset". Han skulle därför från början inte ha blivit antagen till officersutbildning men visade sig otroligt duglig. Hans marschskor och skidpjäxor hade sulor som var en decimeter höga! Han var som jag upplevde det relativt opraktisk och handfallen. Han vände till exempel skidhandskarna fel med tygsidan inåt och skinnsidan utåt. Jag kunde ju inte låta honom gå så där utan påpekade försynt korrektionen med tecken vilket jag kunde göra som dagelev. Chefen I 19 kom då och då och skällde på "prassel" som dock, godmodigt leende, lät allt rinna av sig. Han kom alltid sent till uppställningar och då med "nedhäng" på vapenrockens "svans" och felknäppt i övrigt. "Överstelöjtnanten måste knäppa upp svansen under rocken", fick jag sufflera men han blev inte arg för det utan log som vanligt medan alla eleverna hade fullt sjå att hålla sig för skratt.

När vi tolkade efter en gammal bandvagn av amfibietyp, blåste avgasröret upp en massa snö som blev till stora kokor kramsnö i bandvagnsspåret. Dessa körde naturligtvis "prassel" in i och gick runt i snörök och, hängande i linan som han inte släppte, slutade allt i ett stort trassel. Jag fick hjälpa honom på fötter igen. Generalen Björk, som jag träffat under JS-tiden och som besökte oss under utbildningen och deltog i tolkningen, lyfte bara elegant på ena skidan och passerade kokorna och log när "prassel" vurpade. Björk, det var en general det. Om man behövde ta kontakt med honom om något i tjänsten var han mänsklig och steg ner till ens egen nivå. "Prassel" var senare med under Kongokrisen, där även förvaltare Stig Allevik, I 14, var, och fick "fred" mellan de stridande genom att organisera en fotbollsmatch.

Åter på Kungsbäck – Några minnen

En vinter var vi förlagda i Järbo och skulle delta i slutövningen i Jämtland. På vägen upp var det risk för flyganfall mot tågtransporten. Vid fara skulle tåget signalera flyglarm men ingen fick hoppa av tåget innan det stannat. Efter genomgång och repetition av detta stannade tåget i trakten av Matfors och gav signal med tre korta. Men jag fick då lära mig av en beväring att det betydde att det var tågets egen signal för infart på station, alltså inget flyglarm. Då hördes det ett rasslande från vagnarna så jag ville kontrollera att truppen inte hoppade av. Det var just vad den gjorde till höger och vänster och i djup snö. Där satt de "planterade". Tåget rullade iväg och soldaterna blev kvar och fick pulsa fram till stationen där tåget stannat. Det tog en lång tid. Vi lastade ur i Timrå och satte upp för transport med lastbil till söder om Ljungå. Där skulle övergång av vattendrag ske med överskeppningsbåtar med roddare. En av båtarna körde på en sten i strömmen, fastnade och kom inte loss. Vi försökte gunga men det gick inte så halva gänget fick hoppa av och vada upp till armarna, mitt i vintern som det var. När vi kom iland var det en bebyggelse där som min pluton skulle ta några gårdar i. Där skulle vi också byta blöta kläder men alla kunde inte göra det utan fick fortsätta någon kilometer till för gruppering över natten. En beväring hos Anders Lingblom vägrade då och bara satte sig och vägrade fortsätta. Det blev ett pådrag med militärpolis som tog hand om soldaten. Vi fick order av kapten Göte Jacobsson att byta blöta kläder men ingen eld fick synas. Beväringarna skottade upp en hög rund snövall, stor som ett tält, där kläderna kunde torkas på stänger. Vi fortsatte på morgonen mot Ljungå där vi skulle anfalla över sjön mot en stor stab.

Vid anfallet mot Ljungå anmälde sig för Jacobsson två drumlar som rymt när tåget stannat. Jacobsson: "Varför kommer ni nu?" Det visade sig att de tänkt ta sig hem men ångrat sig då det bara var skog överallt. Det blev senare trubbel hemma för dem med förhör eftersom de var anmälda som saknade och Jacobsson anmält till övningsledningen att han tappat bort två soldater.

Jacobsson fick order att anfalla med skidor och hade nästan tagit anfallsmålet när anfallet avblåstes och Jacobsson fick skäll. Allt var åt h-e enligt övningsledningen. Han fick order att inta utgångsläge på nytt och genomföra anfall. Det upprepades om och om igen. Vi höll på en hel dag över den där dj-a sjön, varje gång var det fel. Till saken hörde att Jacobsson var aktiv i aktionsgruppen mot svensk atombomb (AMSA) och höll föredrag och föreläsningar i ämnet. Vi antog att han skulle sättas dit för det.

Jag såg på Anders Lingblom att han tyckte att det måste vara slut snart. Vi skulle då gruppera för övernattning och skidade för att rekognosera då ordern om marschfärdiga kom. Lingblom var i upplösning och Knut Eliasson trött så förb-t. Vi lastade upp och blev körda långt åt h-e utanför övningsområdet uppåt Kälarne någonstans, urlastade och skulle anfalla bakom fiendens linjer och anfalla transporter på en väg. Jacobsson levde under övningen enbart på

hårt knäckebröd i hela rullar samt kaffe, eftersom ingen mat kunde fås fram. "Har ni bara hårt knäckebröd kommer ni aldrig att svälta ihjäl", sade han till oss. Vid femtiden på morgonen fick vi fram ärtsoppa, som vi skulle haft dagen innan. Den var som tjock gröt. Knutte Eliasson var så trött, där han stod i ett plogspår, att han somnade och bara föll handlöst framåt i vallen som en fura, helt slut. När vi kom fram och lyfte upp honom var han helt borta, visste ingenting. Det var den värsta övning jag varit med om på många herrans år!

Jacobsson var bra, mycket konstintresserad och målade tavlor. Vid en bataljonsövning i Västra området på Kungsbäck skulle kompaniet, med Lingblom och Eliasson, efter rekognosering anfalla mot Backa. Själv skulle jag gå i staben och min ställföreträdare skulle leda plutonen. Klockan K närmade sig men stabsmedlemmarna visste inte var kompanichefen Jacobsson fanns. Jag kontaktade Lingblom och Eliasson som tyckte att vi skulle dra iväg i alla fall. Halvvägs in i anfallet upptäckte jag Jacobsson som satt i skogen och ritade. Han hade alltid ett stort block med sig. Jag beordrade stabskillarna att meddela att det är "Framåt" till Jacobsson som helt lugnt sade att det är bara var att fortsätta framåt. Han var inte färdig med teckningen.

En gång var jag ställföreträdande plutonchef på Sten Wibergs plutonchefsskola. Vissa av eleverna hängde på gärsgårn för att bli godkända. Wiberg instruerade mig att flyta in och komma med avledande och störande frågor för att pröva deras ordergivningsförmåga när det blev stökigt. "Hitta på vad som helst", sa Wiberg. "När är det dags för utspisning?", frågade jag då flera gånger under deras ordergivning medan Wiberg bara låtsades som det regnade under störningarna. De klarade sig bra!

Under tjänstgöring på Livkompaniet skulle jag vikariera för Ivar Sjödin som plutonchef på kasernkompaniet vars handräckningsvärnpliktiga gick under beteckningen "balubas". En dag per vecka skulle de ha militär utbildning, oftast skjutning. Resterande tid utgjordes av handräckningsjobb som att bakom verkstaden rensa en brädhög på spik och sortera den i olika dimensioner. Vid skjutningen fick några inte ha vapen på grund av att de bedömdes inte uppfylla säkerhetskraven. Palaver om detta uppstod varför vissa ständigt måste vara markörer.

Vid kontroll av tystnaden en kväll fick jag se att det stack fram ett par marschkängor under filten vid fotänden. När jag lättade på filten framträdde den värnpliktige i full utrustning: "Vi ska ju vara på skjutbanan i morgon!" Några ertappades med att diska kokkärlet i toaletten. Vid min förklaring att detta var extremt olämpligt och på min fråga varför de gjorde detta svarade de att det gick så snabbt att skölja kokkärlet genom att bara dra i snöret. Stjäla kompaniets kassaskåp lyckades dessa förmågor också med och även att släpa ut det stora tunga skåpet utanför C-kasernen där de dock hade måst lämna det. "Vad har de egentligen här att göra?" for det genom huvudet flera gånger.

Som regementsdagunderofficer var det bland annat min uppgift att klättra upp i klockstapeln på lördagarna och dämpa helgmålsringningens slag manuellt, alltså med handpåläggning.

I karoliners fotspår

Nyåret 1969 var överste Sture Fornwall chef för Karolinermarschen som då genomfördes till 250-årsminnet av Armfelts återtåg 1719 över de jämtländska fjällen. Efter att ha haft fest på nyårsaftonen startade vi på nyårsdagen. Då var det några som hade "kors i ögonen". Jag var gruppchefs ställföreträdare i Fornwalls generalsgrupp med fänrik (senare överste) Larsen från Norge, premiärlöjtnant Karvo från Finland, överstelöjtnant Nordgren, överste Larsgård från Norge, advokat Vogt från Finland och som sagt jag själv. På marschens andra dag och på min födelsedag, i Bustvola väster om Blåhammaren vid norska gränsen i närheten av Karolinermonumentet, blev jag då intervjuad i TV. Omar Magnergård var också med och tyckte att alla skulle hurra för mig på födelsedagen och en flaska plockades fram med cirka

Plutonchefsskolan går högvakt våren 1964. Till vänster Tore Sörquist, ställföreträdande vaktchef.

en centimeter whisky kvar som fördelades på samtliga. Överstelöjtnant Eric Hammarström hade som fänrik 1919 genomfört 200-årsjubilerande Karolinermarschen och deltog nu 50 år senare, äldst av samtliga deltagande. Kallt var det. En finsk väbel i en annan grupp förfrös halva ansiktet på grund av att kapuschongen glipade. Efter "målgången" kunde Karvo gå på händerna med skidorna i luften!

Som pensionär var jag elev på en FBU-vinterkurs i Ånn. Med på kursen som elev var också en före detta gruppchef som jag utbildat på trosskompaniet. "Nu gäller för dig att inte ha nån aning om vem jag är när jag står längst ned i kön", sade jag. Det var han med på. Då kommer översten Fornwall, före detta chef I 5, till uppställningen och meddelar att "när jag passerar er anger ni vilken grad och utbildning ni har och var ni kommer ifrån!". När han så kommer till kön och får syn på mig ropar han: "Nämen fanjunkar'n! Nej, kapten vet jag!" Det var ändå tio år efter det att vi gått Karolinermarschen tillsammans!

Så långt Tore Sörquist. Här är några ögonblicksbilder som jag själv minns.

Från min egen tid på plutonchefsskolan (PCS) var Tore Sörquist känd för att vara hård med exercis, trupputbildning och truppföring och minutiös med soldatens uppträdande och utrustning enligt SoldF. När det var dags för permissionsansökan, kom Sörquists fråga: "Vad säger SoldF om post och posterings utsättande och uppträdande?" PCS-eleven: "??" Sörquist: "Permissionsansökan avslås. Läs SoldF i stället till nästa gång!"

En skåpvisitation på fredag eftermiddag. En PCS-are har bara vräkt in smutsiga uniformer, leriga marschskor och odiskade kokkärl på vinst och förlust. Sörquist beordrar upp skåpdörrarna. Allt rasar ut framför fötterna på Sörquist och alla väntar sig ett raseriutbrott. Sörquist efter en konstpaus: "Gomiddag H-dt!" H-dt: "Gomiddag fanjunkar'n". Inga övriga kommentarer nödvändiga, fredagskvällen fick tillbringas på kompaniet!

Plutonchefsskolan övar den maximalt okomplicerade lystringsgraden "fotframsättning" under ett exercispass i Västra området. Sörquist repeterar momentet i en timme utan att blinka. PCS-eleven dristar sig: "Fanjunkare, vi tror att vi kan det här momentet nu, anhåller om rast-vila". Sörquist håller inte med. PCS-eleven: "Men, fanjunkare, när man är klar behövs det rast". Sörquist som är notorisk motståndare till att studentbeväringar ska ligga på rygg i gräset vidhåller. PCS-eleven: "Vad ska vi göra då?" Sörquist ser sig omkring, upptäcker Valbo kyrka och biter till, men med glimten i ögat: "Valbo kyrka! Stega! Fram och tillbaka! Fram och tillbaka!"

Plutonen lämnar av till Sörquist, stridspackning enligt dagordern, det vill säga utom Andersson som utanpå stridssele, vapen med mera dessutom bär fullpackad ryggsäck och trosspackning. Sörquist: "Varför ser Andersson ut som ett zigenarfölje?" Andersson: "Enligt dagordern, fanjunkare!" Sörquist rusar upp på kompaniet, upptäcker att den tidigare ordern som upptog just ryggsäck med trosspackning inte helt raderats innan den nya ordern om stridssele med stridspackning noterades. Sörquist: "Jaha, om det då råkar stå att ni ska ha dubbla par marschkängor på er, kränger ni då på er det också?" Andersson: "Om det går, fanjunkare!" 1-0 till Andersson, alltså!

På programmet står att tiden för kvällstjänsten var 1900-?. På frågan när tjänsten då skulle vara slut blir svaret att "det bestämmer ni." Den bortre parentesen var alltså högst flexibel.

På hemväg från Lapphagen övar Sörquist oss i plutonchefsskolan i lystringsgraden "natthuksmygande framryckning" på kaserngården klockan 0100. Fullständig ljudlöshet rådde. Efter ett tag kommer dagofficeren ut och betraktar intresserat övningen men utan någon kommentar. En upplevelse!

Som ny kompanichef står jag under en krigsförbandsövning (KFÖ) med förstärkt kompani i skogarna mellan Järbo och Åmot och med betänkligheter hur jag utan rutin och erfarenhet ska kunna leda kompaniet under KFÖ:n. Att då tilldelas kapten Sörquist som förbandsinstruktör, stridsdomare, med uppgift att, som jag trodde, skoningslöst slå ned på minsta taktiska felgrepp förstärkte farhågan att föreställningen för min del var körd innan den börjat och att min karriär fortsättningsvis fick inriktas på cykelordonnansens eller ammunitionsbärarens. Inget kunde ha varit felaktigare! En mer stödjande kollega och en bättre start på reservofficerskarriären hade man inte kunnat tänka sig!!

Slutligen: inför plutonchefsskolans 50-årsjubileum 2014 har Tore lovat att genomföra ett exercis II-pass med oss: " - om ni lever då, förstås!"

GLÖM EJ ÅRSAVGIFTEN

MINDRE ARBETE FÖR KASSÖREN

JAG MINNS MITT I 14

Härmed uppmanas alla och envar, som har personliga minnen från tiden vid Hälsinge regemente, dess två brigader och övriga krigsförband, att skriva och berätta. Gärna med några bilder. Allt är av intresse, även mycket korta berättelser. Sänd in din berättelse före den 1 maj 2015.

Välkomna med bidrag.
Redaktören

EN RESERVOFFICER BLICKAR TILLBAKA

av Omar Magnergård

Genomgång en sen kväll i stabstältet. Bataljonen ska i natt flyttas några mil nordvästut genom hälsingeskogarna. Radiotystnad. Förpluton. Reglementsenliga avstånd mellan kompanierna. Håll samband!

Jag leder trosskompaniet. Som orienterare memorerar jag noga marschvägen.

Efter midnatt bär det av. Har av och till kontakt med tredje kompaniet, det närmast framför oss. Jag hänger bak på Åkes motorcykel. Åke har kört mig åtskilliga gånger. En säker, alert och trevlig motorcykelordonnans. Plötsligt delar sig vägen. Vi ska ta av till vänster, säger jag till Åke. Han pekar på hjulspåren på vägen till höger. Jag kollar kartan. Nej, det är vänstra vägen som gäller.

Det börjar ljusna. Nattdimmorna lättar. Åke lättar på gasen och pekar framåt. Där ser jag Carl Eric Almgrens bastanta kroppshydda vid en tall intill vägen. Snabbt rättar jag till kulsprutepistolen bak på ryggen, morskar upp mig, gör honnör:

– General, trosskompaniet anmäler sig!

– Vad i h-e gör ni här? ryter Almgren, militärbefälhavare i Östra militärområdet, tidigare bland annat utbildningschef på I 14.

– Marscherar, general, svarar jag sanningsenligt.

– Ni har fienden 500 meter fram efter vägen, upplyser Almgren.

Vi tvärstannar. Koktrossen grupperar jag på vägens vänstra sida, förstärkt med drivmedelsgruppen. På andra sidan går ammunitionsgruppen och sjukvårdarna i ställning. Allt går rasande snabbt.

Efter någon händelselös halvtimme eller så kommer förplutonen. Den stoppas, får besked om fienden samtidigt som jag får höra hur den kört vilse. Den har tagit den högra vägen, följt den en bra sväng för att till slut komma ut på den ursprungliga vägen. Nu valde den rätt i vägskälet. Hela bataljonen utom vi var efter den.

Genomgången i Exercishuset ett par dagar senare var inte nådig för bataljonschefen, förplutonen och kompanierna i övrigt. Carl Eric Almgren öste på med samma ilska och svada som den gången vi skulle färja hästar över Dalälven. Då tyckte han att vi var sällsynt mesiga, klev själv ned i vattnet med uniform och allt och visade vilka tag som behövdes för att få upp hästarna på färjan.

Vi i trosskompaniet var de enda som prisades där i Exercishuset. Vi hade uppträtt föredömligt, tyckte Almgren. Genom hela kompaniet växte tuppkammarna.

Trygga hälsingar

Jag trivdes på I 14. Soldaterna var till största delen trygga hälsingar, som gjorde vad de blev tillsagda. Det behövdes inga konstiga ord eller invecklade orderuttryck. Sa jag till soldaten att han skulle gräva en tillräckligt djup grop att skydda sig i vid ett eventuellt ABC-anfall, ja, då gjorde han det.

Grundutbildningen gjorde jag på befälskompaniet på Svea livgarde, I 1, med gamle orienteringsbasen Malcolm Murray som sekundchef. Efter 15 månader följde sexmånaders kadettskola sommartid i Ulriksdal och Tylebäck. När det därefter blev en fråga om regemente sökte jag i första hand till I 14. Orsaken var självisk. Mina svärföräldrar bodde i Björklinge norr om Uppsala. Hos dem kunde min fru Britta vara med vår son Roger (nu försvarets presschef sedan flera år) medan jag gjorde repetitionsmöten. Ett val som jag aldrig ångrade. När jag var i Gävle hyrde jag alltid rum hos regementets skräddarmästare Skoglund i villan på Karlavägen.

Kamratskapet var utmärkt. Vi unga officerare hjälpte varandra. Från första stund fick vi inpräntat i oss hur vi förväntades uppträda på mässen. Exempelvis slet du inte åt dig en tidning innan äldre officerare läst den. Marschkängorna skulle ha extraputs innan du gjorde entré. Och fröken Elsa, den till synes barska men så innerligt goda mässföreståndarinnan, skulle bemötas med respekt och värme. Liksom kapten Gunnar Fernquists tax Truls.

Ett par kvällar i veckan var vi på CH eller Baltic. Någon som var framåt bland oss utverkade till och med ett specialpris av källarmästaren på CH för pyttipanna, en snaps och öl. Källarmästaren såg oss gärna som gäster. Han visste att vi var dansanta och populära bland kvinnorna.

Trosskompaniet var traktorburet. Men dess chef måste kunna handskas med hästar om kris- eller krigstider gjorde att hästar åter måste tas i bruk, ansågs det. Därför skickades jag på en månadslång sommarutbildning till Arméns kör- och ridskola i Strömsholm. En minnesvärd månad. Vi var något 10-tal yngre officerare som knappt höll oss kvar på hästryggen första dagen när vi på led tog oss utför en stor sandgrop. Fyra veckor senare hade vi tävling i fältritt med nog så höga hinder. Dessutom lärde skolchefen Måns Alexandersson oss att äta jordgubbar med konjak i stället för med vispgrädde ... .

Måste berätta om en nattorientering för I 14:s befäl i trakterna av Högbo. Redan vid första kontrollen fick jag en som hängde efter mig. Missade jag så var han med i irrandet strax bakom, stannade jag för att läsa kartan så stannade han. Till slut var jag mer än irriterad.

- Orientera själv! röt jag vid nästa kontroll. Fortsätter du att hänga mig anmäler jag dig för regementschefen.

- Ja, här är jag, hördes från en pannlampa som kom in från höger. Den satt på Carl-Henrik Gåsste, regementschefen.

Tablå.

Hur redovisa förluster?

En period knöts jag till försvarsområdesstaben nere på stan. Där lärde jag känna och bli god vän med Wille Grut, guldmedaljören i modern femkamp från London-OS 1948. En utomordentligt sympatisk person, som kallats in för att gå igenom försvarsområdets beredskaps- och krigsplaner. Själv sattes jag under en övning på en tjänst som egentligen skulle innehas av en aktiv trängmajor. Nåja, jag klarade mig men det var inte mer heller.

Åtta påskveckor i följd umgicks vi i Abisko med Stig Synnergren och hans familj. Han var då chef för Arméstaben och tyckte det var på tok att jag, beprövad journalist, var ute på trupp. Du behövs i Högkvarteret, ansåg Stig. Ryktesvis hörde jag att I 14 först inte ville släppa mig, men det blev ändå som Stig Synnergren ville. Jag började i "Grå huset" vid Östermalmsgatan i Stockholm, fortsatte sedan i det nybyggda komplexet vid Lidingövägen.

Mina veckor i det militära upptogs mest av pappersarbete. Och som topp på pappersberget ett utarbetat förslag på den eviga frågan: Hur redovisar vi i krig de egna förlusterna? Hur mycket ska vi tala om för angriparen? Om egna, sänkta fartyg? Om nedskjutna plan? Om tusentals svenskar döda i en viss ort?

En gång om året hade vi dygnetruntövningar i en knapp vecka i något bergrum. Realistiska, givande övningar med samverkan på plats med företrädare för civila myndigheter. Spelet var upplagt så att vi verkligen sattes på prov i sekundsnabba skiftningar. Roligt att se med vilken realism det dussintals dagspressjournalister jag förde befäl över levde in i skeendet. Vi skrev och skickade över printrarna ut releaser och nyhetsmeddelanden, jobbade intensivt ihop med inkallade radio- och tv-journalister som vi kände från Dagens eko och Aktuellt. Flera gånger om dygnet gick de ut med extrasändningar i våra radio- och tv-apparater nere i berget. Ja, vi skrev utkast till kungens tal till nationen och statsministerns i det ögonblick Sverige var i krig.

Jag hade en av toppbefattningarna på informationssidan, skrev på kontrakt och kvarstod som frivillig på denna post fram till år 2000.

Men åter till I 14. När jag tänker tillbaka på tiden där är det främst några personer som träder fram på näthinnan. Bland dem Orvar Nilsson, bosatt i Halmstad och med erfarenhet från finska vinter- och fortsättningskrigen. Hans "Nimrod" Nedin, länsjägmästare i Värmland och trosskompanichef före mig. Jovialiske Richard Säfwenberg. Den glade och duktige Sten Wiberg, som lämnade det militära för att bli civil personalrekryterare. Alla är de döda nu. Desto roligare då att träffa en som var med när det begav sig – Knut Björkenstam. Honom mötte jag vid en julmiddag på Militärsällskapet i Stockholm år 2012. Och det blev – förstås – mycket tal om I 14 då och hur det ser ut på gamla regementsområdet i dag.

UR RIKSTELEFONKATALOGEN 1926

av Claes Bengtsson

Under år 2011 hittade jag en gammal telefonkatalog från 1926. Jag slog där upp Hälsinge regemente och fann följande telefonnummer till regementet:

Hälsinge Regemente.

- Regementsexpeditionen.	Gäfle 824
- Regementschefen. Ankn.	Gäfle 824
- Kassaförvaltningen.	Gäfle 1569
- Regementsintendenten. Ankn.	Gäfle 1569
- Kasernofficerens expedition.	Gäfle 2269
- Officersmässen.	Gäfle 1598
- Underofficersmässen.	Gäfle 2295
- Köksföreståndaren.	Gäfle 1570
- Förrådsförvaltaren. Ankn.	Gäfle 1570
- Sjukhuset.	Gäfle 1596
- Vakten.	Gäfle 742
- Daglöjtnanten. Ankn.	Gäfle 742
- Marketenteriet, föreståndaren.	Gäfle 1903
- Manskapsmässen, köket. Ankn.	Gäfle 1903
- Soldathemmet.	Gäfle 2035
- Kulsprutekompaniets stall.	Gäfle 1242
- Bageri o. svingårdsrörelse.	Gäfle 1103

Här var det inte fråga om några mobiltelefoner. Det bör observeras att kulsprutestallet hade en av de få telefonerna. Denna stallbyggnad var den som sedermera blev övningsmaterielförråd och därefter garage för regementets motorcyklar. Lägg också märke till att bageriet och svingården hade gemensam telefon. Månne delade de även lokaler?

Red.:s anm.: Enligt vad författaren meddelat mig var han den sist utnämnde rustmästaren (högsta grad inom dåvarande underbefälskåren) vid regementet och samtidigt även den yngste genom tiderna.

VARDAGSLIVET FÖR EN MILITÄR OBSERVATÖR I FN-TJÄNST

av Folke Alnevik

Här redovisas inte kontroll av befästningar och trupp, händelser och åtgärder vid gränserna utan i stället vardagslivet för observatören och hans familj taget från en detaljerad dagbok.

Den 18 november 1967 lämnade jag Sverige och anlände den 19 november klockan 16.30 till Rawalpindi, dåvarande huvudstad i Pakistan, för tjänstgöring i UNMOGIP (United Nations Military Observer Group (in) India Pakistan). I bagaget hade jag en fullständig golfutrustning.

Under min veckolånga FN-briefing blev jag bjuden på middag hos ambassadörsparet Finnmark, varvid ambassadören berättade, att han under sin rekryttid blev korpral men nu helt plötsligt utnämnts till general med placering i Stilleståndskommissionen i Korea. Han lämnade kort därefter Rawalpindi men lämnade sin fru kvar.

Vid mina posteringar i Pakistan tillbringade jag min veckoledighet i Rawalpindi på ambassaden med tidningar och verksamhet på golfbanan och ibland med middag och dans hos olika befattningshavare vid ambassaden. En ambassadsekreterare, Monica Olsson, kunde dansa hambo och jag bjöd henne på middag med dans på Intercontinental. Musiken hade aldrig hört talas om hambo men spelade upp ett stycke alldeles för fort. Sedan vi fått ner tempot gick vi upp men blev snabbt ensamma på dansgolvet och fick sedan stående applåder.

Jag blev väl insatt i två ärenden på ambassaden, dels vid en middag för ett stort svenskt företag, som etablerat sig norr om Rawalpindi, dels närmast för ett fiasko, då Sverige vid övergång till högertrafik skänkte vänsterbussarna till Pakistan. Jag kunde dock stiga på en buss, som enligt skylt gick till Vällingby.

Ingen på ambassaden spelade golf. Därför gick jag ensam. En dag upptäckte jag en golfspelare på banan. Han var enarmad, anställd av FN i Kabul och flög tur och retur för att spela golf i Rawalpindi. Vi kom överens om, att när tiderna passade, gå tillsammans. Han spelade mycket bra.

Jag var ensam på banan, slog ut på hål 15, slicade in i ett stort buskage vid greenen. Jag såg då en hel del civila och uniformerade herrar kliva fram ur snåren. Jag gick fram för att be om ursäkt men fick till svar: "Det var tur att Du inte träffade min bror, för att då kanske armén förlorat sin chef." Det var försvarsministern och hans bror arméchefen med adjutanter med flera. Jag ombads spela med de två herrarna de tre sista hålen.

Min första placering var OP (Observations Point) Bhimber vid gränsen mot Indien. Jag förlades i utkanten av orten vid ett högt liggande stort gräsfält och ett lågt liggande kort gräsflygfält. Tillsammans med två kameler tränade jag golf och löpning två till fyra timmar varje dag till en början med Ben Hogans "Modern golf – 5 grundläggande lektioner". Sedan tillämpning varje dag i synnerhet som regnperioden förvandlade den lilla ån (Testeboåns storlek) med vadstället till en älv av Dalälvens storlek. Det gick inte att lämna OP vare sig med flyg, bil eller till fots. Sedan regnet slutat och vattnet runnit undan fick jag min lediga vecka.

Jag avsåg att åka till New Delhi på min lediga vecka och flög därför med FN-planet från Bhimber till Jammu på den indiska sidan. Transport därifrån med bil till Patangot och sedan med tåg till New Delhi. När jag stod där och väntade på tåget, kom en amerikansk student fram till mig och frågade, om jag skulle till New Delhi. "Du måste köpa sängkläder, om du vill sova på natten." Det tog ett och ett halvt dygn till New Delhi. Han ordnade sängkläder och jag delade en stor kupé med tre indiska tjänstemän. Till natten gjordes kupén om till två över- och två underbäddar, av vilka jag erbjöds en. Sängkläderna lämnades i kupén.

Denne student fick extra poäng vid sitt universitet, om han under ett år kunde leva på en dollar per dag i en by och förbättra bybornas levnadsstandard med de resurser, som redan fanns i byn (alltså inte köp av traktor med mera). Jag såg honom sedan stå i en fullpackad godsvagn tillsammans med indier.

Jag flyttade in på YMCA (Young Men's Christian Association, på svenska KFUM) och började i New Delhi med att hälsa på ambassadören Gunnar Heckscher och hans närmaste man Carl Gustaf Bielke. En svensk sjuksköterska, Britta Eklund, och Dalai Lamas systerdotter bjöd mig på lunch. Gaylos berättade initierat om sin morbror. Ricardo Galarja, Uruguay, bjöd på middag. Ricardo och jag gick sedan på ett stort internationellt café. Ett franskt par vinkade åt oss att det hade två platser vid sitt bord. Jag började med en kopp iste (en is full av bakterier).

Senare på kvällen kände jag mig så dålig, att jag måste lämna Ricardo och gå tillbaka till hotellet. Där satt Britta. Hon sade att hon hade en fin whisky, som kanske kunde hjälpa. Jag tackade nej, ringde ambassaden och 15 minuter senare kom en läkare. Det tog tre dygn innan jag var frisk. Samma väg tillbaka till Bhimber.

Efter mässfall åkte jag som OIC (Officer In Charge) till Rajouri. Sju stycken officerare från sju länder. Som bostad fick jag en vacker inglasad paviljong på fairway, på hål nummer ett på en golfbana. Bollen skulle slås över mitt hus. Expedition och förläggning för övriga 75 meter längre bort. Tyvärr bodde en ilsken mungo med ungar under deras golv. Den indiske generalen Raina blev mycket nöjd med, att jag spelade golf och bjöd mig genast till sin

bostad på en drink. Så blev det sedan golf varje vardagseftermiddag, då även artillerichef och stabschef deltog. Det blev bland annat en golftävling till ära för general Raina, när han skulle lämna Rajouri.

Den nye generalen Luthera var tydligen väl informerad. Han bjöd mig genast på en drink i sin bostad. Utom golf var hans, liksom min hobby, fiske. Det blev därför i fortsättningen golf på vardagseftermiddag och fisketur under veckoslut.

Kvällen efter första fisketuren satt vi i generalens bostad och försökte reda ut fiskelinor och reparera hans ålderdomliga fiskeutrustning. Under golfen var han så rädd att förlora sina nerslitna golfbollar, att han placerade ut vaktplutonen i golfnedslagen. Indien hade alkoholrestriktioner och förbud för import av lyxvaror, bland annat sportfiske- och golfutrustning.

På min första lediga vecka CTO (Civilian Time Off) från Rajouri åkte jag tillsammans med några kamrater upp till den stora amerikanska flygbasen i Peshawar vid afghanska gränsen. Det var en stor anläggning med skola, kyrka, biograf, affärer, restaurang och idrottsanläggningar med mera. Där köpte jag åt mig själv en ny exklusiv uppsättning golfklubbor och tre dussin golfbollar.

Jag skrev till ABU i Sverige, landets största sportfiskeföretag, och tiggde för generalens räkning olika typer av sportfiskeutrustning. Han blev mycket glad för dessa jämte två dussin golfbollar och tog gärna emot mina gamla klubbor. Jag hoppas, att det inte var detta som gjorde, att vi blev så goda vänner. Han skickade faktiskt en julönskning.

Sedan flyttade jag stegvis norrut och hamnade i Kargil, jakens och de tjockt men vackert klädda bergsbornas område i Himalaya. Där upptäckte jag på en stor platå en skylt, som talade om, att här hade slagits världens längsta golfslag. Jag testade men det blev inget rekord. Fisket i Indus strida och grumliga källflöde gav heller inget resultat.

Sonen Mats fick sluta sin skola tre månader före avslutningen i Gävle. Han landade med sin moder Anne-Marie i Rawalpindi den 12 april 1968.

Den 13 klockan 13.00 bjöd fru Finnmark på påsklunch. Inbjudna var svenska kolonin från pakistansk-svenska företag i Wah, fru Arnborg från Peshawar, direktör Snell från Bofors, personalen från ambassaden samt Anne-Marie och jag.

Den 14 var det ny påsklunch med helstekt lamm hos Lars Malm, heltidsanställd av FN som pilot på det speciella FN-planet. Flygverksamhet i övrigt sköttes av det kanadensiska flygvapnet. Lars försvann kort därefter med sitt plan någonstans över Himalaya. Vi hann med en biltur upp till Peshawar med stora dollarinköp innan vi den 18 flög över till Cherry ripe i Srinagar på den indiska sidan.

På husbåten fick Mats ett litet vardagsrum och ett sovrum i fören. I övrigt fanns vardagsrum, matsal, serveringsrum, sovrum med vattenklosett, sol-

däck, en veranda med trappsteg för sjögäster och en landgång för landgäster. Allt var inrett i gammal engelsk kolonialstil. Till sitt förfogande hade Anne-Marie en allt i allo (hovmästare?), en städare, en kock med fru och barn i en ansluten kokbåt och en bil med förare. Försäljare kom sjövägen men det enda hon köpte var blommor av Marveleus med blombåten eller sjötaxi med den ständigt väntande Jolly Raja.

I den lilla viken av Naginsjön låg fem små husbåtar. På den ena sidan av vår husbåt huserade familjen Börje Lagerström med son i Mats ålder. På den andra sidan fanns FN:s logistikchef, engelsmannen Pilkington, även denne med en son i Mats ålder. Familjerna träffades också senare efter FN-tiden. Genom Börje Lagerström blev Anne-Marie och jag bland annat inbjudna till Trettondagsbalen på Nylands Brigad i Finland. Unge Mark Pilkington tillbringade sitt vinterlov hos oss och Mats var hos Pilkingtons i England under sommarlovet.

Mats började i skolan men läste inte hindi. Anne-Marie stortrivdes och tyckte, att det var roligt att på förmiddagen kunna säga till vårt allt i allo Gulam "vi blir fyra stycken till middag" för att sedan spela bridge. Hon försökte lära några fruar att spela golf men de tröttnade och hon spelade ensam.

En dag på golfbanan kom Anne-Marie ifatt tre golfande damer iklädda sarier. Hon ombads ansluta sig. Det visade sig vara guvernörens fru med två väninnor med vilka hon sedan spelade en gång i veckan. Anne-Marie blev inbjuden till guvernörens stora höstmiddag. Jag var högt uppe i Himalaya.

Anne-Marie tar emot gäster som kommer sjövägen.

Den överste hon fick till bordet kände igen namnet genom general Luthera. FN-chefen general Tasaras fru var "sur", när hon frågade hur Anne-Marie kunde bli bjuden men inte hennes man.

Mats var Gulams favorit. Från allra första måltiden stod Gulam med servetten över vänster underarm bakom Mats stol. Mats sade första gången: "Hur länge ska´den här stå här?" Det glömde han snart! Om Mats hade önskningar eller problem, vände han sig till Gulam. Denne ordnade en liten båt åt Mats med roddare (adjutant?), fiske från husbåten (64 fiskar, fick sluta för att vattnet var för smutsigt). I stället tog Gulam med oss på en timmes färd upp mot bergen med gröna ängar, glittrande bäckar med rent, friskt vatten och laxöring. Tama brevduvor tyckte Gulam att Mats behövde. Gulam lockade bort vildhundsmamman, medan jag stal en av hennes små ungar, som döptes till Snaps. Jag avmaskade Snaps (usch) och tog veterinärkontroll. Snaps blev både högre och kraftigare än sina syskon (och klokare).

Alla tillfällen till fest togs tillvara. När Mats fyllde år hade alla från husbåtsviken plus några fler observatörer samlats på soltaket till vår husbåt uppklädda och med glas i handen. Då exploderade Gulams hemgjorda fyrverkeri. Eldloppor flög omkring, det tjöt och smällde, brände och tände och hela båten höll på att brinna upp. Gulam kom från en förmögen familj men ville gärna fortsätta hos oss.

Nagin lake var rätt smutsig. Men på botten mitt i sjön fanns ett stort hål. Ur detta strömmade ständigt en kraftig, ren och kall ström. Där låg restaurangbåten och badbåten med omklädningshytter.

Anne-Marie och Mats flög från Srinagar och jag tillstötte per bil från Rajouri. Så åkte vi tillsammans till den amerikanska flygbasen i Peshawar, där Anne-Marie bland annat handlade damkläder i dambutiken och Mats fick dricka vanlig komjölk (dagsgammal från Tyskland) i stället för vattenbuffelmjölk, som han vanligen drack. Mats blev sjuk en gång. Anne-Marie flög över med honom till det amerikanska sjukhuset i Rawalpindi. Det tog en vecka. Vi avslutade golfspelandet på världens högst belägna golfbana Gulmarg (tillika vintersportort).

Inför hemresan till Sverige åkte Anne-Marie och Mats i förväg. De spenderade 14 dagar i New Delhi. Sedan åkte vi tillsammans till Beirut, hämtade ut en förbeställd bil och inväntade Anne-Maries mamma, som kom från Sverige och skulle åka med oss hem.

Vad jag saknar mest är en sommarkväll, när vi sitter på soltaket, sjön är spegelblank, solen lyser på de skimrande kritvita bergstopparna innan den försvinner bakom K 2, det näst största berget i världen.

SAGT OCH TÄNKT

av Knut Björkenstam

Den finske generalen av infanteriet, legendaren från Finlands tre krig under åren 1939 – 1945, Adolf Ehrnrooth (1905 – 2004), skrev en gång: *Finland är ett litet land. Det är värt att försvara och det är bara Finlands folk som försvarar det.* Tänkvärda ord än i dag, även för oss svenskar.

Sommaren 1950 hyrde familjen sommarbostad i Hjortnäs norr om Leksand. En dag cyklar Pappa och vi tre bröder till Leksand. Där går vi upp i utsiktstornet på Käringberget, jag vill minnas berget heter så, och beundrar den helt fantastiska utsikten över nejden runt omkring oss. Då säger Pappa, jag minns det så väl: *Kom ihåg, pojkar. Detta vackra land är väl värt att försvara.*

Dessa ord, uttalade för mer än 60 år sedan, är en sanning som fortfarande gäller. **Då** hade vi en förmåga att göra det, att försvara landet. Hur det förhåller sig nu ställer jag mig mycket frågande till. Men landet Sverige är alltjämt vackert.

Författarens maka Agneta på Käringberget den 26.9 2006.
(Foto: Knut Björkenstam).

REGEMENTETS PRESSALSTER II

av Knut Björkenstam

I Bocken av årgång 2005 hade jag en artikel med rubrik som ovan. Det var den första i en tänkt serie om två med införande av den senare 2006. Av olika skäl blev det inte så. Men nu är tiden mogen (övermogen?) för att publicera del II. Men först en kort "repetition" av vad som stod att läsa 2005 för att få det rätta sammanhanget.

Under regementets år på Kungsbäck gavs tidningar och skrifter av olika slag ut. Många erinrar sig kanske ***Rekryt-Posten*** och ***RepPosten*** för att nämna ett par av de mer kända och under vissa perioder utkommande mer eller mindre regelbundet. Då jag 2005 gick igenom vad som benämndes kamratföreningens arkiv hittade jag en del "rariteter". Av denna anledning inbillade jag mig att det kunde vara av visst intresse att något berätta om vad regementet under årens lopp förutom regements- och bataljonsorder, utbildningsanvisningar (minns Ni FUA?), övningsbestämmelser med mera givit ut av trycket.

Rekryt-POSTEN torde vara den tidning som kom ut med mycket få årgångar. I arkivet fanns enbart tre sådana, nämligen 1957-58, 1958-59 och 1959-60. Själv har jag inget minne av att den kom ut efter 1960. Ett nummer per utbildningsår gavs ut. Det skedde strax före "muck" (militär utryckning, civila kläder). Tidningen innehöll korta reportage, bland annat från den strax före utryckningen genomförda slutövningen, en intervju med regementschefen som bland annat gav sin syn på årets rekryter samt några tips inför utryckningen. Redaktör året 1957-58 var Sven Oscar Ruhmén.

RepPosten kom ut under många år i anslutning till större repetitionsövningar. I arkivet fanns en hel del exemplar från åren 1957 till 1965 med undantag dock för 1960 och 1964. Måhända utgavs inga RepPosten dessa år. Det hängde nämligen på förbandschefen om det skulle bli en tidning eller ej. Tyvärr saknades årgångar efter 1965.

Det var i huvudsak under de större repetitionsövningarna, februari – mars och september – oktober, som tidningen kom ut. Som mest kunde det röra sig om upp till fem nummer. Normalt gavs det ut tre nummer: ett strax efter inryckningen, ett inför slutövningen och ett efter densamma. Ansvarig för tidningen var som regel personalavdelningen på det inkallade förbandet.

Nu är repetitionen slut (se Bocken 2005). Del II tar vid. En variant på RepPosten var ***Repövningssoldatens Veckoblad*** från hösten 1964. Den hade underrubriken *"Den traditionella RepPosten i ny dräkt"*. Den kom ut med åtminstone två nummer i anslutning till att en lokalförsvarsbataljon var inkallad.

REPÖVNINGSSOLDATENs VECKOBLAD

SEPT.—OKT.
Nr 1. 1964

DEN TRADITIONELLA RepPosten I NY DRÄKT.

Tycker Du tidningens namn påminner om en konkurrerande avisa från en grön köping så tycker Du rätt. Har Du något ännu kortare - vi är tvekamma - ännu slagkraftigare namnförslag så sänd in det senast den 6 okt.

PRIS ERHÅLLES mot reversal!

Batch har ordet

Bataljonen har efter sex års fredliga värv åter uppstått på slagfältet. När den sist gjorde tjänst följde jag som stridsdomare dess öden på slutmanövern i Östergötland. Den kämpade ihärdigt och med friskt humör i eklundarna runt Roxen och fick ett mycket gott eftermäle för sina insatser.

Vad jag personligen fäste mig vid var det goda humöret, som präglade all verksamhet inom bataljonen.

De sex flydda åren har emellertid härjat svårt i rullorna och bara ett fåtal gamla kämpar finns kvar. Men det jag hittills sett av förbandet lovar gott. Befälsomgångens fina insatser på mobplatserna möjliggjorde en snabb och välorganiserad inryckning och utrustning, underlättad inte minst av de nyinryckta själva, som tidigt och i god ordning inställde sig på platserna.

Förflyttningen till kasern - cykelmarsch 4-5 mil - klarades också utan svårighet med god sammanhållning inom kompanierna.

Sedan dess har många regnmoln tömt sitt innehåll över oss, men även solen tittar fram ibland och humöret har hela tiden varit fint, varför kommande prövningar i skyttevärn och skansar emotses med tillförsikt

Front-Posten

Nr 3 | Tisdagen den 30 september | 1952

Utgiven av Försvarsstaben vid krigsmaktsövningen . Distribution: Svenska Pressbyrån

"Röda Djävlarna" laddar upp i skogen

"Oskar" utlöste anfall där rutor fick klackas

"De Röda Djävlarna" sitter i sin lya någonstans i en jungfrulig granskog. En nakta eld brinner, men den torra veden ger knappast ifrån sig någon rök, som stiger över trädtopparna. Elden inringas av ställningar behagda med kläder, genomsurrs efter de nattliga spaningarna mot det mål, där fallskärmsjägarna om några timmar skall sättas in sin stöt. Här inne i skogen bortom all kiv och redlighet råder en nästan kompakt tystnad. Aldrig tidigare har jag hört två plutoner kunna hålla käften på ett så effektivt sätt. T. o. m. skogens konung — älgen — har under inspektion av sina domäner, förbluffad över vad han fått se, stannat några tiotal meter från de underliga kryp, som gjort intrång. Även andra djur hackas dit genom skogstelegrafen.

Djuren är emellertid de enda varelser, som upptäckt de båda fallskärmshoppande plutonerna. Den motståndare, som jagarna inom några timmar skall stå ansikte mot ansikte med, vet visserligen om att soldaterna hoppade ut från transportplan ett par dygn tidigare, men vart de hoppande därefter tagit vägen, har han ingen aning om. Då vet jägarna istället desto mer om motståndaren. De har genom agenter inom område fått bildorientering av trakten. De vet att den kårstab, som valt som första angreppsobjekt efter luftlandsättningen, är grupperad så och så. De vet var de skall finna generalen och de viktiga expeditionerna o. s. v.

Forts. på sid 8

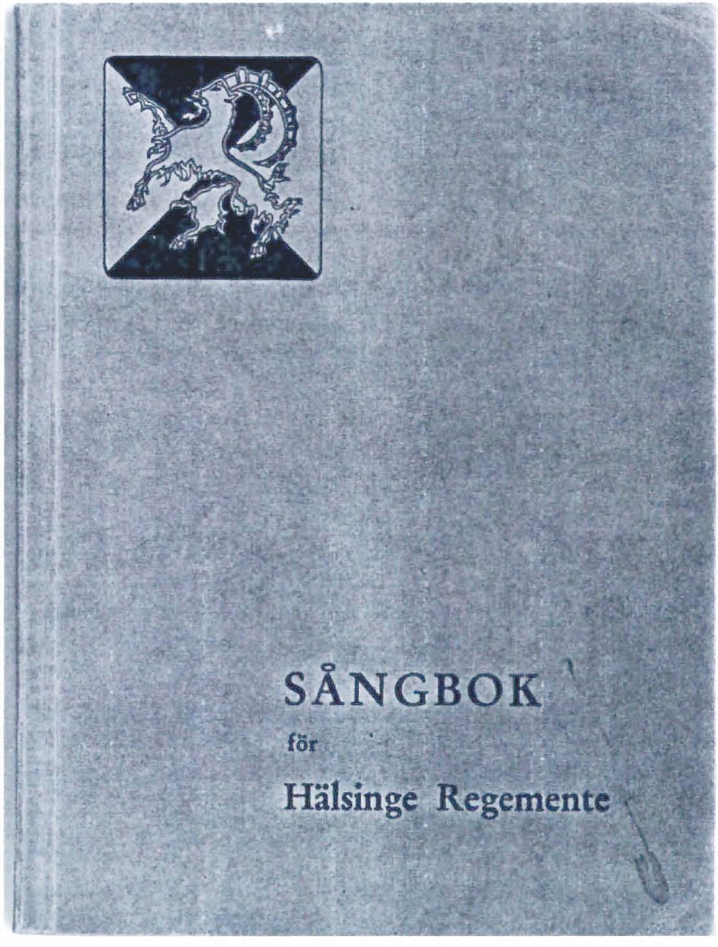
Erfarenheter och lärdomar

En annan tidning som gavs ut i samband med repetitionsövning var ***Front-Posten***. Det skedde under september – oktober 1952 då en stor krigsmaktsövning genomfördes i Gävleborgs län. Tidningens utgivare var Försvarsstaben och distributionen sköttes av Pressbyrån. Men då vårt regemente var berört (övningsledningen med ÖB, "Stora bullret", var grupperad inom kasernområdet), kan det finnas anledning beröra även Front-Posten. Den finns också i arkivet.

Under andra världskrigets beredskapsår 1939 – 1945 gavs olika förbandsskrifter ut, ofta i form av en minnesskrift sedan förbandet hemförlovats. Ett exempel som jag funnit i arkivet är ***12:te Kompanister i fält 1940 – 1942***. Skriften trycktes i 150 numrerade exemplar varav arkivets har nummer 148. Förutom en skildring av den rena beredskapstjänsten finns också en personbeskrivning på vers av var och en på kompaniet samt några sångtexter att sjungas till bekanta melodier. All personal är också fotograferad. Kompanichef 1942 var löjtnanten i reserven Erik Rehnström.

Ett annat exempel är ***Killingen***, utgiven av major Bernt Dahlgrens fältbataljon. Den har jag dock inte återfunnit i arkivet.

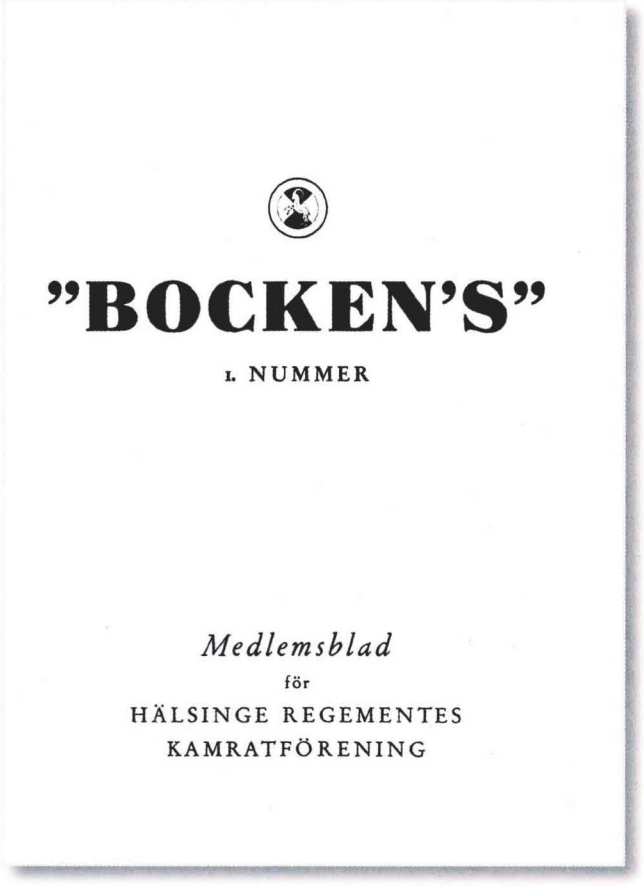
Under beredskapsåren kändes behovet stort av att regementet hade en sångbok med bland annat ett innehåll anpassat till regementet och dess hembygd. Det var vanligt att förbanden under fotmarsch tilläts sjunga. Det fanns ett särskilt kommandoord härför: *Formering till tåg!* Då fick också översta knappen i vapenrocken knäppas upp. Sångboken kom ut 1942 med titeln ***Sångbok för Hälsinge Regemente*** och kunde då bli ett komplement till den för Krigsmakten gemensamma sångboken ***Sjung Kamrater!***

Som en sammanfattning av beredskapstiden utgavs 1945 ***Kungl. Hälsinge regemente i beredskap 1939 – 1945***. Den skildrar kortfattat i ord och bild

regementets insatser under orosåren från Värmland i söder till Tornedalen i norr. Den fanns år 2005 i ett fåtal exemplar i arkivet.

Regementets mest kända publikation är i alla fall ***Bocken***, utgiven som årsskrift sedan 1938 genom kamratföreningens försorg. Fram till 1959 kom den ut i format något större än dåtidens A 4-format och som regel strax före rekryternas utryckning eller i anslutning till Regementets Dag och kamratföreningens årsmöte samma dag. År 1960 kom den inte ut. Då skedde ett uppehåll inför övergången till årsbok. Den första kom ut 1961, den sista 1998. På grund av regementets "omstrukturering" kom inte *Bocken* ut 1994 och 1995. Från och med 1999 kommer skriften ut i sin nuvarande form med något varierande antal sidor.

"BOCKEN'S"

I. NUMMER

Medlemsblad

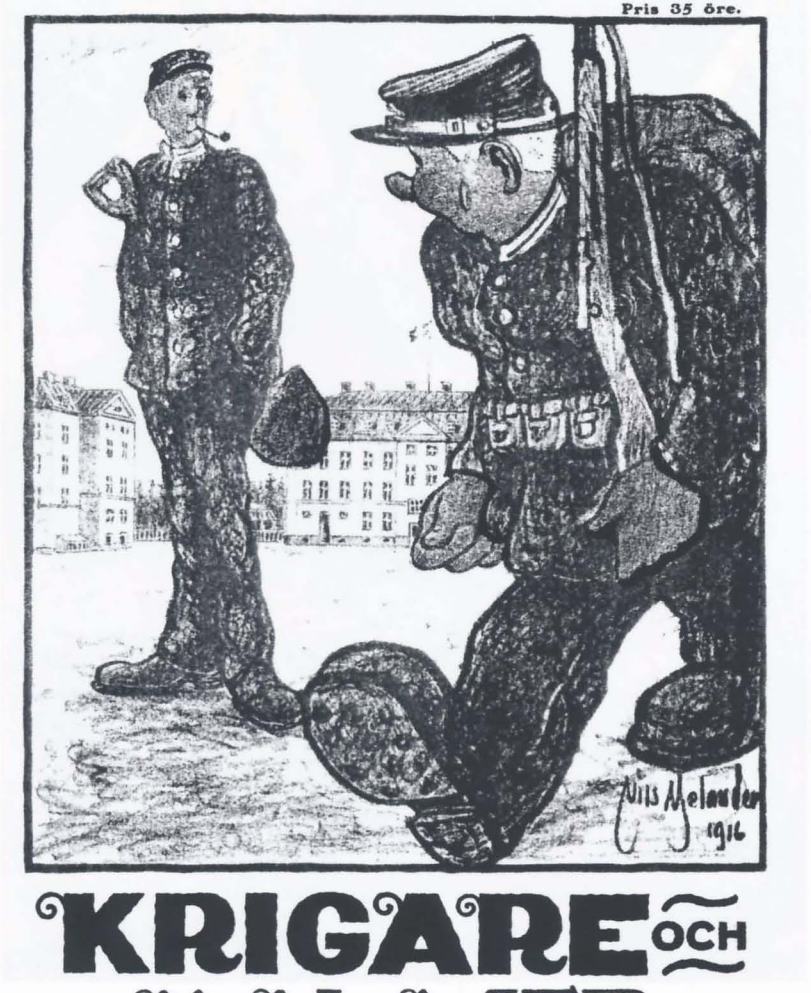
för

HÄLSINGE REGEMENTES

KAMRATFÖRENING

KAMRATFÖRENING
BOCKEN
MEDLEMSBLAD FÖR HÄLSINGE
REGEMENTES KAMRATFÖRENING
1944

Till sist en udda skrift som fanns i arkivet. Den heter ***Krigare och malajer*** och har utgivningsåret 1916. Den innehåller huvudsakligen annonser för olika firmor och företag i Gävle. En tecknare vid namn Nils Melander har flitigt medverkat med många roliga och porträttlika teckningar. Någon ansvarig utgivare står ej att finna. En "opolitisk ledare" är undertecknad med "E. A-n".

SUOS – ÅTERFÖRENING OCH ÅTERBLICKAR

av Olle Larsson

(Red:s anm.: Artikeln skulle egentligen varit med i Bocken 2013 men tyvärr kom manuskriptet in för sent. Men nu är den med, måhända något "föråldrad").

Den 6 mars 1967 kom vi, ett trettiotal vilsna unga män, till vakten vid Hälsinge regemente. Vi hänvisades till fjärde våningen i en byggnad som kallades C-kasernen. Väl på plats möttes vi av några ambitiösa korpraler som anvisade oss en säng och ett plåtskåp var i en stor sängkammare som kallades logement. Vi såg på varandra och undrade: ska vi verkligen sova sexton personer i samma rum? Jodå, så var det.

Snart var det dags för det första mandomsprovet. Korpralerna tog oss med till ett förråd där vi längs en lång disk fick fylla en säck med gröna kläder och konstiga prylar och sedan fick vi släpa säcken upp för trapporna till våra logement. Vi fick lära oss att klä på oss de gröna kläderna som benämndes fältuniform m/59.

Snart stod vi uppställda i korridoren. Vi hade blivit en pluton. Eller Stabsunderofficersskolan, SUOS, som det hette. SUOS var en centraliserad stabsutbildning med målet stabstroppchef vid kompani. Ungefär hälften av oss tillhörde I 14, övriga kom från I 1. Vår plutonchef under den första tiden var fanjunkare Ivar Sjödin. Efter tre månader fick löjtnant Benny Gustafsson, fänrik Leif Larsson och furir Inge Olsson den omöjliga uppgiften att försöka göra män av oss pojkar.

Så förlöpte vår värnpliktsutbildning till utryckningsdagen den 30 maj 1968. Mycket hann hända under våra minnesrika femton månader i kronans kläder.

År 2012 kom författaren på idén att arrangera en återförening av SUOS i Gävle under våren 2013, 45 år efter utryckning. Med hjälp av några plutonkamrater lyckades vi hitta de flesta och en inbjudan sändes ut. Den 17 maj var vi sexton kamrater som träffades på Soldathemmet. Det blev ett glatt återseende. Och nu kom värnpliktsminnena tillbaka. Det var inte minnena från lektionssalar eller milen i terränglöpningsspåret som först kom i våra tankar. Det var de roliga och busiga minnena.

Vi mindes hur vi under marschen från skjutbanan tillbaka till kasern utsattes för kärnvapendetonationer och granatbeskjutning med stridsgaser. Men det var bara att kasta sig i diket med regnskyddet över sig och skyddsmasken påtagen. Vi överlevde alltid och fortsatte sedan marschen till kasern och middagen i matsalen.

I nedersta korridoren i C-kasernen höll PCS (plutonchefsskola) skytte till. Med dem hade vi ofta små fejder. De kunde bädda säck när vi hade kvällstjänst. Eller försköna logementsskåpens svarta hänglås med svart skokräm. Men vi gav igen. Om man tände ett knallskott m/42 C och spolade ned i toaletten, detonerade knallskottet precis i höjd med toaletterna i nedre korridoren. De skyttar som då uppehöll sig på toaletten djupt försjunkna i någon kulturartikel publicerad i FIB Aktuellt eller Lektyr väcktes bryskt ur sina drömmar av en dov knall och en plötslig kalldusch i underredet.

Under vårvintern 1968 hade vi vinterutbildning vid Håckrenlägret i Jämtland. Utbildningen var spännande, men det var också kvällarna i lägret. Vår kompanichef Bengt Nilsson hade vänligt erbjudit sig att förvara våra medhavda flaskor till dess vi lämnade lägret för någon kvällsutflykt. Vi fick som värnpliktiga inte dricka alkoholdrycker i lägret. Men i vårt ungdomliga oförstånd tog vi ändå ett eller annat glas av medförd glädjedryck i baracken. Ja, någon drack till och med rakvatten, men här ska jag inte gå in på ytterligare detaljer. Våra tilltag upptäcktes förstås av befälen som beslagtog flaskorna. Under morgonuppställningen var Bengt Nilsson minst sagt besviken och mycket arg på oss – med all rätt.

Under vår SUOS-träff i maj visade Lars Söderberg oss runt på vårt gamla regemente som i dag är Högskolan i Gävle. Vi besökte bland annat våra gamla logement högst upp i C-kasernen. De hade förvandlats till lektionssalar. Vi fann till vår förvåning att man numera kunde åka hiss upp dit. Vi hade ju många gånger som värnpliktiga gått upp för trapporna med full stridspackning. Och numera åker studenterna hiss upp till lektionssalarna. Och de behöver inte ens bära "bössa, mössa, mask". Vad ska det bli av ungdomen?

På vägen tillbaka till Soldathemmet pekade Lars Söderberg på ett skotthål i matsalsklockans glas. Han undrade om vi visste vem som skjutit på klockan. Vi tittade oroligt på varandra. Var det någon av oss? Men så var inte fallet. Så skyttens namn får förbli hemligt – åtminstone här.

Åter i Soldathemmet visade Hans Beminge oss Soldatkyrkan och så var det dags för ytterligare värnpliktsminnen och många skratt. Personalen i Soldathemmet dukade upp en delikat buffé som vi avnjöt innan det var dags för barbesök och ännu flera roliga minnen till fram emot småtimmarna.

Vi framför vårt varma tack till Hans Beminge och personalen i Soldathemmet för att alla starkt bidrog till att göra vår återförening till en fantastisk träff. Och givetvis ett tack till Lars Söderberg för den intressanta rundvandringen på regementet – förlåt Högskolan.

Vörda askan så att glöden däri åter flamma kan.

STÖD TILL UTLANDSVETERANER OCH ANHÖRIGA

av Bertil Andreasson

Under det dryga år som gått sedan SMKR slöt en överenskommelse med Försvarsmakten om stöd har SMKR genomfört flera informations- och diskussionsmöten. Vi har också internt diskuterat och lärt oss mer om hur detta stöd kan se ut och genomföras. Vi har konstaterat att det trots detta råder oklarheter inom många kamratföreningar om vad denna uppgift ska/kan innebära och hur den ska/kan lösas. Jag försöker med denna artikel beskriva så enkelt och tydligt som möjligt hur stödet bör utformas före, under och efter en utlandsmission. Det förtjänar återigen att framhållas att stödet ska genomföras i samarbete med förbandens veteran- och anhörigsamordnare. Försvarsmakten har nyligen fastställt en metodhandbok för stödet, denna förtjänar att läsas både en och två gånger av såväl förbandschefer som av kamratföreningarna.

Stödet kan indelas i två faser med olika innehåll och inriktning. Den första fasen startar så snart det utpekade förbandet har tillförts den personal som ska ingå i förbandet. Enligt metodhandboken är nämligen de utresande att betrakta som utlandsveteraner redan före utresan. De och deras anhöriga är då berättigade att få ta del av de stödaktiviteter som erbjuds.

Den första anhörigträffen ska genomföras i god tid före utresan i närvaro av de utresande och deras anhöriga. Den lokala veteran- och anhörigsamordnaren ansvarar för att representanter för alla lokala, ideella organisationer deltar och ges tillfälle att informera om sin egen verksamhet och vad respektive organisation kan bidraga med i form av stöd till de hemmavarande anhöriga under pågående utlandsmission. Denna information kan repeteras vid anhörigträff nummer två.

Den andra fasen kan sägas börja med anhörigträff nummer tre som anordnas några veckor/månader före hemkomsten. Den bör då ha en inriktning mot stödet efter hemkomsten. Här är det för Fredsbaskrarna och kamratföreningarna särskilt påpekat Försvarsmaktens intresse att veteraner och anhöriga bibehåller en kontakt med Försvarsmakten genom medlemskap i dessa organisationer. Anhörigträff nummer fyra sammanfaller med hemkomstceremonin där de ideella organisationerna förväntas närvara men inte ha någon aktiv roll. Det kan dock vara ett utmärkt tillfälle till rekrytering av nya medlemmar.

För kamratföreningarnas roll i stödet kan nedanstående exempel vara till hjälp. Dessa exempel återfinns i det frågeformulär som utsänts från SMKR under mars månad. Där efterfrågas t.ex. tillgång till lokal för Försvarsmakten eller de andra ideella organisationerna för veteranverksamhet

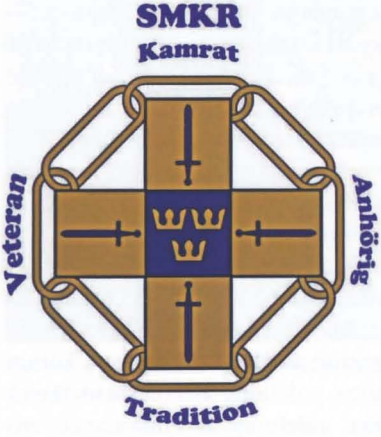
- förmåga att genomföra egna eller i samverkan med övriga informationsträffar/föredrag för veteraner och anhöriga
- stöd för t.ex. läxhjälp, barnpassning, tillsyn av husdjur
- hjälp till anhöriga med praktiska göromål t.ex. snöröjning, hantverksarbete, däckbyte
- förmedla kontakt till lämpliga företag för ovanstående praktiska göromål som snabbt behöver åtgärdas
- förmedla kontakt till den myndighet/organisation som bäst kan svara upp på efterfrågade behov
- sprida information om veteran- och anhörigverksamheten i egen förening och i samhället
- delta i veteran- och anhörigträffar i närområdet
- delta i nationella alternativt lokala veteranceremonier.

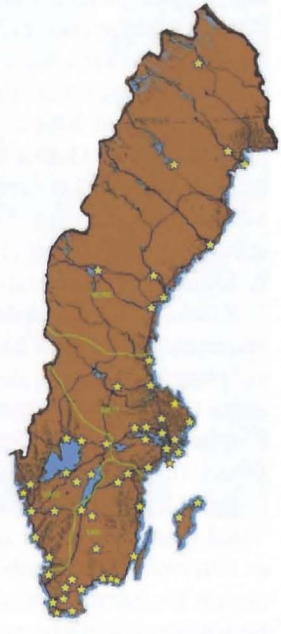
En idé som SMKR har anammat är att erbjuda den utresande gratis medlemskap i en kamratförening under missionsåret för att på så sätt erbjuda en direktkanal till Försvarsmakten. Många kamratföreningar utger informationstidningar där de hemmavarande kan skapa kontakter för ovanstående stöd.

Det är som framgår verksamheter och tjänster som i det vanliga livet personliga vänner gör för varandra och som säkert görs redan idag mellan med-

lemmar i kamratföreningarna. Som namnet antyder är ju kamratskapet en hederssak inom föreningarna. Andra, större behov av stödinsatser har Försvarsmakten och de övriga ideella organisationerna resurser och kompetenser för att hantera.

Det är vår förhoppning att denna artikel i kombination med ytterligare informationsträffar ska förmå även tveksamma kamratföreningar att ställa sina resurser till förfogande i stödet till veteraner och anhöriga före, under och efter utlandsmissioner.

Vi finns över hela landet

SVERIGES
MILITÄRA
KAMRATFÖRENINGARS
RIKSFÖRBUND

VETERANDAGEN 2014

av Knut Björkenstam

Den 10 juni 2010 togs ett beslut i regeringen att den 29 maj skall vara den dag då vi i vårt land uppmärksammar våra veteraner och deras anhöriga. Med veteraner avses personer som verkat i olika uppdrag utomlands i såväl militära som civila sammanhang. Förutom personal ur Försvarsmakten gäller det även personal ur Polismyndigheten, Kriminalvården, Kustbevakningen och Folke Bernadotteakademin för att nämna några. Den 29 maj är också *International Day of United Nations Peacekeepers*. Från och med år 2012 högtidlighålls denna dag som en statsceremoni.

Veterandagen 2014 inföll på Kristi Himmelfärdsdag. Det blåste och solen sken från en klarblå himmel. Ceremonin ägde rum i anslutning till FN-monumentet och det särskilda veteranmonumentet Restare i anslutning till Sjöhistoriska museet i Stockholm. Mellan klockan 0900 – 1800 visade på det närliggande Gärdet olika myndigheter och ideella organisationer upp sin verksamhet ur ett veteran- och anhörigperspektiv.

Klockan 1415 fördes den anslående samlingen av fanor och standar ur Försvarsmakten, militära kamratföreningar och andra organisationer upp och tog plats högst upp på den iordningställda läktaren. Där hade bland många andra författaren och hans maka fått plats reserverad. För musiken svarade Livgardets dragonmusikkår. Klockan 1430 anlände H. M. Konungen följd av vice statsministern, försvarsministern och ÖB. Så följde parad för fanan.

De olika programpunkterna var sedan: tal av vice statsministern, musik "Bred dina vida vingar ut", kransnedläggning av H. M. Konungen, korum av fältprosten Sten Elmberg, veteranhymnen, utdelning av Försvarsmaktens medalj för Sårade i strid till två personer, utdelning av Försvarsmaktens Förtjänstmedalj till tre personer samt utdelning av Natos Meritorius Service Medal till tre personer. Beslut om utdelning av denna medalj tas av Natos generalsekreterare. De tre nu aktuella personerna är de första svenska militärer som erhållit denna medalj. Som representant för Nato utdelade Litauens ambassadör i Stockholm medaljen.

Programmet fortsatte med tal av försvarsministern. På detta följde nationalsången. Efter det att H. M. Konungen lämnat ceremoniplatsen marscherade fanvakten ut följd av de många fanorna och standaren. Det var en vacker syn att se alla dessa färggranna symboler, många med traditioner långt tillbaka i tiden, veckla ut sig i den rådande blåsten. Symboler som har ett viktigt budskap till oss alla, nämligen att Sverige är väl värt att försvara.

För första gången hade författaren med maka möjlighet att närvara. Det var en upplevelse utöver det vanliga, inte minst att se de många åldrade veteraner från insatsen i Kongo i början av 1960-talet. Bland dessa märktes vår

Foto: Knut Björkenstam.

medlem Lennart Littorin (dock ej så åldrad) med maka Anne-Britt. Särskilt glädjande var det att I 14 S deltog med fana förd av Svante Karén. Andre fanförare var klubbföraren själv Benny Gustafsson. Saknaden var stor över att såväl kamratföreningen som Gävleborgsgruppen inte var representerade med sina fanor. I tider som dessa gäller det att "visa flaggen". Hoppas på bättring till kommande år.

Slutligen kan konstateras att massmedia inte på något sätt uppmärksammade Veterandagen. Det anser jag märkligt då dagen numera är att betrakta som en statsceremoni. I vilket annat land skulle en sådan nonchalans accepteras?

BLIV MEDLEM I KAMRATFÖRENINGEN!

Du stödjer Gävleborgsgruppen.

ÅRSMÖTET 2014

av Hans Beminge

Den 15 mars var det för 77:e gången dags att kalla till Kamratföreningens årsmöte. I år hade vi tidigarelagt starten så att vi kunde servera kaffe med dopp från klockan 0900. Detta på begäran av medlemmar som tyckte att samvaron innan korum var för kort tidigare. Ett gott tecken att vi trivs tillsammans. Kafé Bogårdens goda kardemummakaka är också en omistlig del i årsmöteskaffet. Strax före 0900 började medlemmarna strömma in och tog för sig av kaffet. Ljudnivån ökade märkbart runt borden. Ett 80-tal medlemmar hade hörsammat kallelsen, så jag tror vi är en aktiv förening.

Även i år genomfördes 20-kronorslotteriet av Ulf Laurén med Östen Andersson som handgången lottdragare. Ett stort antal vinster fanns på borden. Priserna var skänkta av medlemmar och bestod av böcker, DVD/CD, en hel del saker vi erhållit från nedlagda Gävle Hemvärnsförening, även vår nytryckta "partiturmusiktavla" ingick.

Rolf Dahlström hälsade alla välkomna och i synnerhet hedersmedlemmarna Lars Ivar Hising, Tomas Bornestaf och Östen Andersson, prästen Peter Stjerndorff med organist Gudrun Raccuja, vår stora oktett (elva musiker!) samt årets högtidstalare, ordföranden i försvarsutskottet Peter Hultqvist. Denne hedrades med Dalregementets marsch emedan han gjort sin värnplikt på Dalregementet. Därefter blåstes av Mats Linderdahl på trumpet Kamratföreningens igenkänningssignal, komponerad av Ingvar Hansson. Efteråt framfördes regementets marsch. Att marschen på något sätt bidrar till att binda oss samman kunde man se på åhörarnas ansiktsuttryck. Utmärkt spelat av "våra" musiker.

Så samling i Soldatkyrkan för korum. Traditionsenligt inleddes detta med korumslag. Efter psalm talade Peter Stjerndorff om människans/vår inre kamp. Att våga och vilja ta ansvar för att förändra till det positiva. Efter psalm och bön avslutade Gudrun Raccuja korumet med "Menuette Gotic". Vår ordförande överlämnade varsin blombukett som tack för tänkvärda ord och fin musik.

Peter Hultqvist informerade oss om händelserna i Ukraina, att vårt närområde militärt förändrats, att intresset för Arktis ökat avsevärt. Det ryska militära förmågelyftet som till 2020 skall vara klart till 70 % innebär en enorm satsning på den ryska militära förmågan. Där handlar det inte om vård, skola, omsorg. Ryssland ser NATO som ett hot och rysk övningsverksamhet har ökat avsevärt. Rysk strategi för att erövra Krim är att öka sin närvaro där, samt att understödja för dem positiva grupperingar.

Publikbilder från samlingen i soldathemmet och …

… inför korum i Soldatkyrkan, högtidstal och årsmöte. (Foton: Hans Beminge).

År 2010 beslutade Sveriges riksdag om en ”vilande värnplikt” samt ett nytt personalförsörjningssystem för försvaret. Insatsorganisationen skall 2023 bestå av 6600 heltidsanställda och 9200 deltidsanställda. Beslut har tagits att uppgradera våra flygplan, men även ubåtsvapnet och luftvärnet be-

höver ses över. Problem är att så många fast anställda soldater slutar efter kort tid, och att man tror att folkförankringen av försvaret försvinner. Försvarsberedningen har fått extra tid på sig för sitt yttrande på grund av Rysslands sätt att agera.

Föredragshållaren tog även upp att Gotland är av intresse för både NATO och Ryssland vad avser basering av stridskrafter. Denne ville även att det blir en bred politisk överenskommelse om försvaret, som ger en viktig signal till omvärlden. Rolf Dahlström tackade Peter Hultqvist för en ovanligt tydlig och intressant information och överräckte som ett litet tack "partituret" och en blombukett.

Efter en paus inleddes så årsmötesförhandlingarna. Vi hedrade våra bortgångna kamrater med en stund av stillhet och hågkomst. Verksamhetsberättelsen, revisionsberättelsen samt budgeten för 2014 godkändes av årsmötet. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 2013. Årsavgiften för 2015 förblir oförändrad 150 kronor. Ordföranden omvaldes för 2014. Ingvar Hansson avgår ur styrelsen och Ingmar Eriksson ersätter honom, i övrigt omval. Rolf Dahlström tilldelade Ingvar Hansson Kamratföreningens förtjänstplakett för många års uppskattat arbete i styrelsen. Därefter tilldelades Anders Myrman Kamratföreningens förtjänstplakett för att han ställer upp som bussförare vid våra utflykter, vilket minskar kostnaden för busshyran avsevärt. Vid lunchen tilldelades Susanne Larsson Kamratföreningens förtjänstplakett för att hon under många år svarat för måltiden i samband med årsmötet.

Årsmötet avslutades varvid Ann-Britt Beminge, Inger Dahlström och Eva Laurén avtackades med varsin blombukett för nedlagt arbete vid kaffeserveringen, diskningen och städningen.

Fotmarsch till gamla värnpliktsmatsalen där vi åt en utmärkt fläskytterfilé med grönsaker, potatis och en god sås. När alla hade ätit klart och druckit kaffe klev vi in i två bussar som väntade på att köra oss till Gävle hamn.

Fredrik Svanbom, VD för Gävle hamn (tidigare kapten vid regementet), och Håkan Bergström, marknads- och försäljningschef vid hamnen, hälsade oss välkomna. Ett unikt besök då man nu inte kan besöka anläggningen på grund av internationella säkerhetsbestämmelser. Men i detta fall går det. Hamnen är i ett mycket expansivt skede med nu en nymuddrad djupränna, nya magasin, mottagning av flygbränsle till Arlanda och ökad containerhantering. Råvaruexport och import ökar. En utomordentligt intressant och informativ visning av våra två skickliga guider. Som ett litet tack överlämnade Rolf Dahlström varsitt "partitur" till Fredrik Svanbom och Håkan Bergström.

Ordföranden tackade deltagarna för ett innehållsrikt och fint årsmöte och hälsade välkommen till nästa årsmöte som äger rum lördagen den 14 mars 2015. Alla medlemmar uppmanades att värva flera medlemmar till vår förening.

HÖSTRESAN 2014 – DALDANS

av Hans Beminge

Förra årets utflykt gick ju till Hälsingland, där vi träffade våra kollegor från Dalregementets kamratförening. I ett svagt (?) ögonblick lovade de att påföljande års resa skulle ske till Dalarna. Så blev det också. Ingen från Orsa kompani påverkade.

Tidigt på lördagsmorgonen den 6 september avgick bussen, framförd av vår medlem Anders Myrman. En halvtimme innan avfärd var huvuddelen på plats, morgonpigga och ivriga att komma iväg.

Väl i bussen hälsade oss Rolf Dahlström välkomna till höstens utflykt, följt av information om dagens övning. Efter det kom pratet igång. De flesta av oss har ju träffats såväl på årsmöten som på höstutflykter, så jag tror de flesta känner varandra. Några nya medlemmar har tillkommit på resan, och de verkade positivt överraskade av den härliga stämningen.

Dagens första stopp var Dalregementets officersmäss. Där hade Jan Ola Nyström med medhjälpare ordnat med smörgåsar och kaffe. Fantastiskt att en så fin mäss fått stå orörd, heder åt fastighetsägaren. En verklig kulturhistorisk pärla. Många hade faktiskt aldrig varit där förut, så reaktionerna var mycket positiva att få se en så vacker mäss. Nästan lika fin som vår gamla mäss var!

Ilastning och avfärd till Lugnet och hoppbackarna. Vi hade en underbar utsikt över Falugrytan. Solen sken och i fjärran låg dimman som ett lock.

Nästa anhalt var Lilla Hyttnäs eller med andra ord Carl Larssongården. Mellan åren 1889 till 1912 förvandlade Carl och Karin sin bostad till ett av Sveriges mest omtalade hem. En släktförening vårdar gården sedan 1940. Under den guidade turen upplevde vi verkligen den stil som Carl Larsson präglat oss med. Kvinnan bakom Carl, Karin, var ju en utomordentlig konstnär, som inledningsvis målade, men blev mest känd för sin textilkonst. Hon designade även möbler som exempelvis gungstolen som IKEA gör en variant av. Karin var nog 100 år före sin tid när det gällde design. Snickaren som gjorde gungstolen tyckte att den var så ful, så han levererade den när det var mörkt, så att folk inte skulle se den och tro att han gjort ett dåligt arbete.

Så besökte vi även Stora Hyttnäs som nu är museum. En mycket gammal gård från 1550-talet. Gården var under lång tid en bergsmansgård. En skicklig guide berättade om det kompletta hemmet som den Linderdalska Stiftelsen nu förvaltar. Ett fantastiskt hem med karaktär. I den fina trädgården finns bland annat Gubbäppelträdet, som har sådana äpplen att även tandlösa gubbar kan njuta av äpplena. Än är hoppet inte ute!

Lunchen var beställd på Stiftsgården i Rättvik. En liten bit att åka men medföljande Jan Ola Nyström informerade under färden. Spektakulärt vack-

Uppe vid Lugnets skidstadion.

Carl Larssongården.

Stora Hyttnäs. (Foton: Bo Rossander).

ert är det när man åker nerför backen mot Rättvik och ser Siljan breda ut sig. Lunchen bestod av en omfattande buffé där det mesta i matväg fanns. De flesta avslutade nog måltiden med kaffe och en god äppelpaj.

Under hemfärden var det såklart 20-kronorslotteri med en mängd vinster. Rolf hade frågat vartåt kosan ställs nästa år och en fundering är Löfsta bruk. Forsmarks bruk, Järvzoo. Styrelsen arbetar på det men fler utflyktstips är välkomna, såväl höst som årsmötesutflyktsmål.

Rolf framförde ett tack till alla intresserade deltagare och önskade välkommen till årsmötet den 14 mars 2015. Rolf tackade särskilt vår chaufför Anders Myrman med hustru Birgitta för att han åter ställer upp för oss alla i kamratföreningen.

Den som vördar det förgångna
arbetar för framtiden.

KAMRATFÖRENINGENS VERKSAMHET 2013

Styrelsen för Hälsinge regementes Kamratförening får härmed avgiva följande berättelse över verksamheten 2013.

Förste Hedersledamot	H. K. H. Prins Daniel	
Hedersledamöter	Överste 1 Karl-Evert Englund	
	Kapten Östen Andersson	
	Överste Tomas Bornestaf	
	F. Landshövdingen Lars Ivar Hising	
	Överstelöjtnant Knut Björkenstam	
	Kapten Kurt Kvist	
	Generallöjtnant Hans Berndtson	
Ordförande	Rolf Dahlström	
Vice ordförande	Göran Larsson	
Sekreterare	Hans Beminge	
Kassör	Rune Westergren	
Ledamöter	Lars Lundberg	
	Lars-Erik Nilsson	
	Ingvar Hansson	
	Ulf Laurén	
	Olle Larsson	Representant I 14 S
	Klas-Göran Storm	Representant Hemvärnet
VU	Rolf Dahlström	
	Hans Beminge	
	Rune Westergren	
Revisorer	Rolf Jägare	
	Peter Bohlin	
Revisorssuppleanter	Lena Broman	
	Kenneth Lundström	
Valberedning	Anders Jonsson, sammankallande	
	Sune Sundell	
	Gunnar Kvist	
Redaktör för Bocken	Knut Björkenstam	
Klubbmästare	Göran Larsson	
Rekryteringsansvarig	Ulf Laurén	
Styrelseledamot i Sällskapet Hälsinge Regemente	Hans Beminge	

Antalet medlemmar den 31 december 2013 var 369.
Styrelsen har haft sex protokollförda sammanträden.

Vid årsmötet som avhölls lördagen den 16 mars firades även föreningens 75-årsjubileum. Samling skedde i gamla värnpliktsmatsalen där det serverades kaffe och chokladtårta med grädde. Elva musiker ur Hemvärnets musikkår Gävle spelade under ledning av Ingvar Hansson. Som vanligt utmärkt genomfört.

Vid samlingen "paraderade" medlemmar ur *Gästrike militärhistoriska förening* iklädda gamla uniformer. Vår ordförande hälsade nästan 100 medlemmar och anhöriga välkomna. Särskilt vände sig ordföranden till våra närvarande hedersmedlemmar Tomas Bornestaf, Knut Björkenstam och Östen Andersson och till dagens högtidstalare generallöjtnant Hans Berndtson. Så uruppfördes kamratföreningens igenkänningssignal, komponerad av Ingvar Hansson.

Efter det att alla åhört regementets marsch skedde förflyttning till Soldatkyrkan för korum, årsmöte och högtidstal. Stefan Nilsson med organist Lars-Olov Johansson genomförde ett traditionsenligt korum. Stefan talade om förhållandet vi - de i historiskt perspektiv. Skall vi hålla liv i oförrätter som tillfogats oss? Behöver vi be om ursäkt för vad våra förfäder gjort? Organisten avslutade korumet med *Våren* av Grieg.

Därefter vidtog årsmötesförhandlingarna. Hans Berndtson valdes enhälligt till hedersledamot. Årsavgiften oförändrad 150 kronor. Åtta nya medlemmar fick motta kamratföreningens medlemsnål. Rolf Dahlström, Rune Westergren, Hans Beminge och Göran Larsson omvaldes. Lars Lundberg nyvaldes.

Hans Berndtson intog därefter talarstolen och höll ett uppskattat och mycket intressant högtidstal. Detta är återgivet i *Bocken 2013*. Jubileumslunchen intogs därefter i Soldathemmets festsal. Rolf hälsade välkomna till bords. Lunchen bestod av förrätt och varmrätt samt som avslutning kaffe med kaka. Rolf tackade därefter oss alla som gjort jubileumsdagen till en fin dag i vår kamratkrets.

Lördagen den 7 september genomfördes höstens utflykt. Den gick till världsarvsgården Erik-Anders, F 15 flygmuseum samt som avslutning Wäxbo Lin. 70 deltagare från vår förening och 25 från Dalregementets hade slutit upp. Strålande solsken gjorde att vi kunde sitta ute och fika på Erik-Anders tun. F 15 flygmuseum var en stor upplevelse med bland annat den nya AJS 37 Viggensimulatorn. Wäxbo Lin är det enda väveri i Sverige som väver av 100 % lin. Många passade här på att köpa julklappar och födelsedagspresenter. Sedvanligt lotteri genomfördes under hemfärden.

Kamratföreningens årsbok *Bocken* har även i år utgivits under Knut Björkenstams eminenta redaktörskap med hjälp av hustru Agneta. Återigen Tack Knut och Agneta!

Gävle i mars 2014

Rolf Dahlström *Hans Beminge*
Ordförande *Sekreterare*

Flygplanskryssaren Gotland besöker Gävle, förmodligen vid mitten av 1940-talet. Besättningen med regementets musikkår i täten ses här på Drottningbron på väg till Kungsbäck. (Foto: Gävle stadsarkiv).

VÄRVA MEDLEMMAR
TILL KAMRATFÖRENINGEN!

I 14 S VERKSAMHET 2013

Ledningens sammansättning har varit följande:

Klubbförare	Benny Gustafsson
Förste avlösare	Lars-Gösta Carlsson
Andre avlösare	Olle Larsson (tillika hemsidesansvarig)
Skrivare	Cajsa Gotthold
Myntsamlare	Svante Karén
Gästabudsarrangör	Gunnar Hagstedt
Lösörebevarare	Sten-Erik Edenhag
Med hemlig funktion	Anders Jansson

Ledningen har under året haft fyra ledningsmöten.

Vid årsmötet valdes som penninggranskare:
Anders Bager, Bengt Staffan Elmgren och som ersättare Frank Björsbo och Håkan Hedberg.

Valberedningen fick vid årsmötet följande sammansättning:
Henning Jansson, Evert Danielsson och ur ledningen avdelades senare Olle Larsson, tillika sammankallande.

Antalet medlemmar var vid årets slut 111 (år 2012: 116) varav 31 ständiga medlemmar, hedersklubbförare och två hedersledamöter.

I 14 S har under året varit representerad i moderföreningens styrelse genom Olle Larsson.

Samverkan med andra kamratföreningars lokalavdelningar i Stockholm (LKSS) har fortsatt som tidigare.

Föreningen är medlem i SMKR (Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund) och i Militärsällskapet.

SMKR har under 2013 slutit en överenskommelse med Försvarsmakten (FM) att kamratföreningarna inom SMKR ska samarbeta med FM och övriga ideella organisationer för att stödja de veteraner som tjänstgör eller har tjänstgjort i internationella insatser och deras anhöriga. Arbetet med att utveckla detta koncept har inletts bland annat genom att I 14 S deltagit i ett inledande seminarium i maj och ett tvådagarsseminarium under november. Olle Larsson utsågs att vara kontaktperson i veteranfrågor för både moderföreningen och I 14 S. Kontaktuppgifter till Olle finns på SMKR:s karta (http:/www.smkr.se/docs/ Sverigekartan_bara_Sverige_kontakt.pdf).

Svante Karén representerade vår förening (på egen bekostnad) vid det 34:e Nordiska Militära kamratföreningsmötet som genomfördes i början av juni i Finland vid Karelska Brigaden.

I 14 S deltog i Sveriges numer officiella Veterandag den 29 maj med föreningens fana i fanborgen. Ceremonin genomfördes framför Sjöhistoriska museet på Gärdet varvid bland annat Veteranmonumentet Restare avtäcktes av H.M. Carl XVI Gustaf.

Vårträff med årsmöte och höstträff har genomförts i Högkvarterets samlingssal. Vid vårträffen kåserade fil. dr. Johan Engström, Armémuseum, utifrån vår regementsfanas segernamn och berättade mycket engagerat och trevligt om slag där Hälsingarna utmärkt sig. Vid höstträffen var den finske försvarsattachén översten Anders Gardberg vår hedersgäst. Han höll ett uppskattat anförande om Finlands försvar och syn på försvarsfrågorna. Träffarna fullföljdes med traditionsenlig buffé i militärrestauranten under sedvanligt trevliga former.

Den 7 september deltog några kamrater i moderföreningens höstutflykt till Erik-Anders hälsingegård som ingår i världsarvslistan, flygmuseet på före detta F 15 samt Växbo Lin.

I 14-luncherna har fortsatt på Militärsällskapet. Under hösten har deltagandet stundtals visat på en positiv trend.

Den traditionsenliga samlingen inför julen på Militärsällskapet ersattes 2013 med en jullunch och åtta kamrater deltog.

Föreningens hemsida (www.i14s.se) har under året besökts 916 gånger. Sammanlagt har besökarna tittat på 2017 webbsidor (2.2 webbsidor per besök). 72% har varit nya besökare. Webbsidorna har uppdaterats kontinuerligt med aktuell information och bildspel. Under året har två nya webbredaktörer utbildats i Gävle för att vara reserv för ordinarie för såväl moderföreningens som Stockholmsavdelningens hemsidor.

Stödet från Gävleborgsgruppen och moderföreningen i Gävle har varit utomordentligt gott. Det är av största värde för vår förening då vi saknar praktiska möjligheter att hantera utskick etc.

Ekonomin

Under året har medlemsavgifterna minskat jämfört med föregående år av naturliga skäl. Årets vinst är i huvudsak hänförd till en kostnad som aldrig debiterades. Under året har Traditionsfonden lösts upp och kapitalet förts direkt mot det egna kapitalet.

Disponibelt resultat:	
Balanserade medel	33 706,45
Upplösning av traditionsfonden	5 364,54
Årets resultat	10 096,19
Att disponera	49 167,18

Ledningen föreslår att de disponibla medlen överförs i ny räkning.

Stockholm den 23 januari 2014

Benny Gustafsson *Lars-Gösta Carlsson* *Olle Larsson*
Svante Karén *Cajsa Gotthold* *Gunnar Hagstedt*
Sten-Erik Edenhag *Anders Jansson*

†

MEDLEMMAR SOM, ENLIGT VAD FÖRENINGEN KÄNNER TILL, AVLIDIT 2012 – 2014

Nilsson, Lars-Göran	Avesta	23 september 2012
Nilsson, Erik Roger	Avesta	17 november 2012
Moberg, Tore	Västerås	12 november 2013
Hegrelius, Jan Olov	Gävle	19 november 2013
Lindqvist, Åke	Stockholm	20 november 2013
Skytt, Olle	Järbo	30 november 2013
Berggren, Ulf	Sköndal	22 januari 2014
Reidle, Kerstin	Gävle	1 april 2014
Sohl, Lennart	Gävle	26 maj 2014
Wiebe, Rune I	Gävle	19 juli 2014
Storm, Klas-Göran	Gävle	3 augusti 2014

Det öppnar sig alltid en glänta
om skogen står aldrig så mörk.
Där dofta små stjärniga blommor,
där niger en vitstammig björk.

Så är det med oss och vår levnad:
bäst sorgen slår black om vår häl
står glädjen och ler vid vår sida
och solen drar in i vår själ.

(Helmer Grundström)

Foto: Bertil Johansson.

God Jul
och
Gott Nytt År

Regementets fana,
tilldelad regementet av konung Gustav VI Adolf
på Lilla fältet
den 29 september 1952

Bygdens försvar är bygdens folk

Tryckeribolaget, Sundsvall 2014

Bocken 2014
Dokumentet är skannat med upplösningen 400 pixlar/tum (157 pixlar/cm) och är direkt överfört till filformatet PDF (ver 6.0 eller senare). Arbetet har utförts av **Ulf Holmberg** 2016-03-10